

Finnur farin

Heimsins nalvi í Hósvík

P/f. Thor í Hósvík hevur eitt virkseimi, ið spennir um allan heimin.

Síða 8

Krevja endurgjald til manningina á "Jógvan S"

FF góðkennir ikki, at fiskimenn skulu gerast arbeiðsleysir vegna møgult lógarbrot hjá landsstýrismanni.

Síða 22

Føroyskir kapp- róðrarbátar til Íslands

Baksíðan

Sáttmálin hjá fiski- monnum uppsagd- ur

Síða 19

Síða 11

Tá Anna mundi fíngið okkum inn í 1. heimsbardaga!

Vit hava havt samrøðu við elsta føroyingin, ta 102 ára gomlu Onnu Askham. Hon minnst enntá kongsvitjanina í 1907!

Síða 4

Fyri 100 árum síðani fór eiðisdrongurin, Poul, til New Zealands. Nú er ættin komin aftur á vitjan.

Vitjar í Føroyum eftir 100 ár

Tel: 471116

Fartel: 216270

poul@kjolbro.com

24/7 tænasta

Alarmur - Skipsvakt - Vakt
Virðishandan - VIP
Náttarvakt - Sjónvarpansni
Atgongdskontroli
Trygdarráðgeving

211 112

Tín trygd
fyri tryggjeika

KÄRCHER

Vit eru einaumboð
fyri KÄRCHER
trýstspularum til
íðnað.

Vit umvæla eisini

TÓRSHAVNAR MASKINHANDIL
v/Tomas Andreassen - Varðagata 29-30
FO-100 Tórshavn - Tlf. 31 34 42

Líka nógvir havhestaungar í Høvdanum í ár sum í fjør

Bergur Olsen, Fiskirannsóknarstovan

Seinastu trý árin eru havhestaungarnir í Høvdanum á Skúvoyinni taldir, stutt áðrenn teir eru floygdar. Sum sæst á stabbamyndini, er talið á ungum tað sama í ár sum í fjør, ávikavist 144 og 146. Hetta talið er kortini eitt sindur lægri enn í 2001, tá ið 171 havhestaungar komu undan. Tey flestu reiðrini síggjast væl í Høvdanum, tí her verpur havhesturin mest á rókum og spíldum, har onki ella bert eitt sindur av sandi er at gera reiður av. Hvør einstakur fuglur verður merktur inn á myndir, og tilsamans eru gott 300 reiður ella pláss, har havhestar liggja, men teir verpa tó ikki í meira enn gott helvtina av hesum reiðrum á hvørjum ári. Tað hevur ikki verið sigið í Høvdanum síðani 1974, so fuglurin verður ikki órógvður av fólki, og rotta er ikki í oynni. Hvussu nógv kemur undan av havhestaungum í Høvdanum veldst tí mest um, hvussu nógv føði er at fáa til ungarnar. Ein part av føðini til ungarnar fáa havhestarnir frá skipum og bátum, men meg-

inpartin veiða teir sjálvir, t.d. nebbasild, høggu-slökk og krabbadýr.

Havhestaungarnir eru seint búnir í ár. Havhestaungarnir eru seint búnir í ár - minst eina viku seinri enn í fjør.

Havhestur við unga seinast í juli.

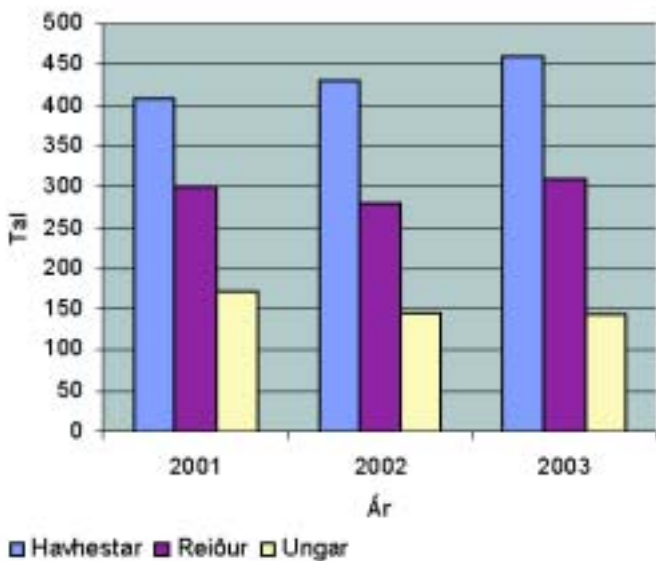
(Mynd Bergur Olsen)

Hetta kann koma av, at minni av føði hevur verið, og tí kunnu teir eisini hugsast at vera eitt sindur lættari. Um so er, at teir eru lættari, tá ið teir fara úr reiðrunum, verða teir verri at fáa frá báti, tí tað gongur stytri tíð áðrenn

teir kunnu flúgva undan bátinum.

Gamal havhestur Tann vaksni havhesturin er taldur seinast í juni, men talið er ógvuliga skiftandi frá dag til dag. Ymsikt er hvussu leingi

báðir fuglarnir í einum pari eru á reiðrinum samstundis. Harafturat verpur havhesturin ikki fyrr enn hann er um 10 ár, og ein partur av hesum fuglinum, sum ikki reiðrast, er í berginum. Her kannar hann sær m.a. reiðurpláss, men hann er ikki so bundin av at vera har, og tí broytist hetta talið eftir umstøðunum. Hesi seinastu árin hevur talið av vaksnum havhesti liggið millum 400 og 460, men í 1995 og 1996 vórðu taldir ávikavist 580 og 620 havhestar, sum svarar til eina minking upp á eini 30%. Tað er kortini ikki vist, at hetta er ein minking í stovninum, men heldur, at tann vaksni havhesturin er stytri tíð í berginum, orsakað av at minni av føði er undir landi. Í august eru tað serliga fuglar, sum ikki hava unga, sum eru í berginum, meðan flestu ungarnir liggja einsamallir.

Úrslitið av havhestateljingini í Høvdanum á Skúvoyinni seinastu trý árin. Sum sæst, er ikki hend stór broyting hesi árin.

Blákrossheimið

Blákrossheimið er ein viðgerðarstovnur fyri rúsdrekka- og rúsevnismissnýttarar og avvarandi teirra.

Hevur tú ella onkur tú kennir trupulleikar við rúsdrekka ella rúsevnum, ert tú vælkominn at seta teg í samband við Blákrossheimið á tlf. 315575, sum svarar alt samdøgrið.

Vit kunnu m.a. bjóða...

- avrúsan og viðgerð
- einstaklinga samrøður (ambulant viðgerð)
- samrøður saman við familjuni (familjuviðgerð)
- eftirviðgerð - búpláss í búfelagsskapi

Øll starvsfólkini á Blákrossheiminum eru yrkisfólk og alt fer sjálvandi fram í trúnaði.

Vit vilja fegin hjálpa tær

Blákrossheimið
Lynggøta 12

FO-100 Tórshavn
Tlf. 31 55 75

Við okkurt um 25.000 ymiskum vørum á hyllunum, stendur landsins størsta goymsla av eykalutum til taks hjá føroyska flotanum. Aftanfyrri stendur eitt samtak av trimum føroyskum skipasmiðjum og einum mekaniskum verkstaði, ið hevur meir enn seksti ára royndir innan veitingar til skipaflotan – alt frá smærri umvælingum og viðlíkahaldi til um- og nýbygging av skipum.

Góðkendir tænastruvarar av:
Wärtsilä
Deutz-MWM
Scania & Valmet
Callesen
Ulstein Brattvaag
ABB-Turbochargers
Desmi pumpum

stephanssons hús

P/F Tórshavnar Skipasmiðja
Tlf. +298 31 11 55
Fax +298 31 11 25
e-mail: info@faroeyard.fo

P/F Skipasmiðjan á Skála
Tlf. +298 44 11 55
Fax +298 31 44 25
e-mail: skala@faroeyard.fo

Vestmanna Skipasmiðja
Tlf. +298 42 40 10
Fax +298 42 40 05

Runavíkar Mekaniski Verkstaður
Tlf. +298 44 70 36
Fax +298 44 78 34

www.faroeyard.fo

Kennir nakar hetta stjörnukortið?

Nú um dagarnar finga vit vitjan av Eggert Hansen, búsitandi í Nólsoy. Hann hevði við sær hetta avmyndaða stjörnukortið, sum abbi hansara, Hanus hjá Malenu, hevði átt, og sum hevur hingið á bróstinum hjá teimum, alt hann veit um. Kortið er nakað dimt og tí ringt at avmynda. Men heitið á kortinum er:

STJERNEHIMLEN
HVER DAG OG TIME I
AARET
FOR DET SYDLIGE
SKANDINAVIEN
(58° NORDLIG BREDDE)

Kortið hevur tveir partar. Fyrst ein skiva við hvørjum degi í árinum. Síðan er tað sjálvur stjørnuhimmalin, og so ber til at seta hann í mun til hvønn dag, so tað fæst ein røtt mynd av stjörnunum júst tann dagin. Aftanfyri á kortinum er ein frágreiðing um mannagongdina við nýtslu av kortinum.

Eggert hevur fingið at vita frá Johan í Norðdepli, at tað bert finnast trý slík kort í Føroyum, sum hann veit um. Tað kundi verið áhugavert at fingið uppsurt, um onnur vita um slík kort. Tá ber til at siga okkum frá.

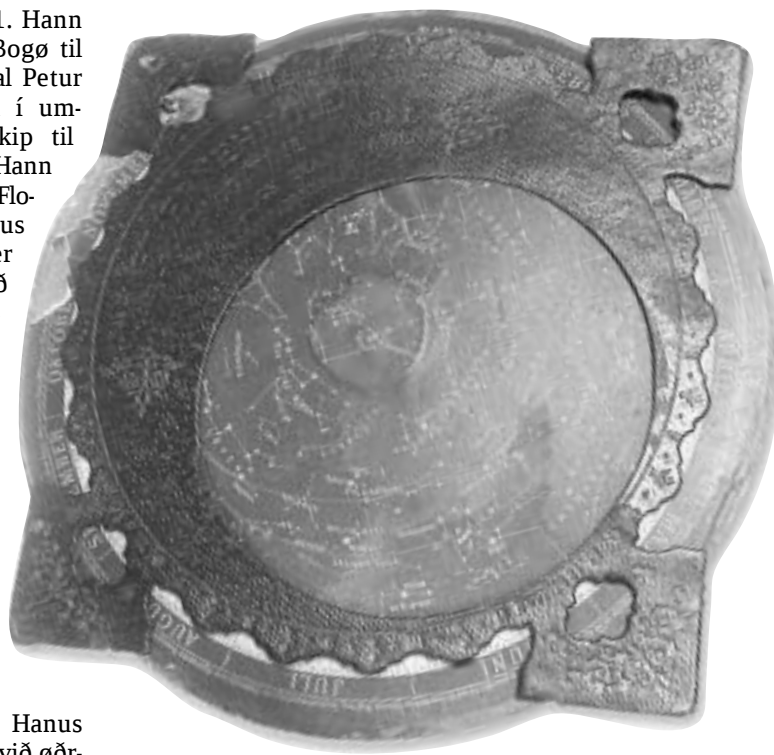
Hanus Hansen, hjá Malenu, hevur átt stjörnukortið

Hvør var Hanus hjá Malenu? Poul Nolsøe skrivar í Siglingarsøguni, at Hanus fór di "Ørving" hjá Mortensenmonnum frá 1893 og fram til 1901. Hanus varð føddur í Nólsoy í 1857, men búsettist á Tvøroyri. Hann var sum ungur til skips við gamla "Norðlýsinum" í Havn við Hans Mohr í Hoyvík og seinni við "Delphininen" við Jógvan Simonsen í Hoyvík og Poul Niklóa Danielson í Nólsoy. Eitt árið var Hanus við "Sprite", og tað var í 1882, tá skiparin, Niklas Haraldsen á Trappuni, doyði umborð undir Íslandi av hjartaslag.

Hanus fór á skúla í Bogø, og hagani tók hann stýri-

mansprógv í 1891. Hann fór beinleiðis av Bogø til Grimsby, har Sámal Petur í Fuglafirði hevði í umbúna at keypa skip til hansara at føra. Hann keypti skonnartina "Florence", sum Hanus førði eitt ár. Tá er tað, at hann fer við "Ørvingi". Í 1898 gjørdi hann ein roktúr við Rockall, har hann var meinkunnigur frá teimum mongu ferðunum, hann hevði verið har við Poul Niklóa við "Delphinini". Annars verður sagt, at Hanus var av bestu veiðimonnum.

Í 1901 stovnaði Hanus hjá Malenu, saman við øðrum monnum á Tvøroyri, p/f. Bylgjan, sum keypti sluppina "Prima Donnu" úr Grimsby. Hana førði hann fram til 1908 og kanska ein túr í 1912. Tá gavst hann at føra skip til fiskiskap. Men hann førði ofta skip niður til Danmarkar og Onglands at landa fiskin, og tað kann hava verið tá, at hann hevur fingið hendur á stjörnukortinum. Tá hann legðist uppi, fekst hann við at seyma segl og at

Stjörnukortið hjá Eggert.

smíða bátar, og hann var tiltikin hegnismaður.

Hanus var, sum nevnt, veiðimaður og tikið varð til, hvussu væl tað hyldnaðist í peningi við skipum hansara, og tað komst av, at hann ansaði væl eftir og var sjáldsama røkin maður. Hanus hjá Malenu doyði 79 ára gamal mikkjalsmessudag í 1937.

So tað eydnaðist okk-

um, saman við stjörnukortinum, at fáa eina søgu um ein av okkara merkismonnum.

Hanus royndi nógv við Rockall.

www.fiskimannafelag.fo

Vit hava eykalutir á
goymslu og útvega
teir, vit ikki hava.

Pf. Petur Larsen

Tlf: 44 41 74
Fax: 44 42 85

Franskur kirkjugarður í Íslandi

Sum kunnugt hava føroyingar fiskað og róð nógv út í og undir Íslandi. Tað hava aðrar tjóðir eisini gjørt.

Tá "Tróndur í Gøtu" landaði á Fákusfirði í Íslandi 4. juni, vitjaði Torleif Johannesen henda franska kirkjugarðin, sum liggur tætt niður við sjógvin, beint eystan fyri bygdina.

Kunnandi tekstur um kirkju-

garðin stóð á eini plátu uppi við vegin, omanfyri kirkjugarðin. Her er teksturin:

Frá síðst í 1800 til fyrst í 1900 var Fákusfjørður størsta tilhaldsstað fyri franskar sjómenn í Íslandi.

Fransarnir fiskaðu mest her frá 1880 til 1914.

Síðstu fronsku skipini fiskaðu her fram til 1930.

Hesin franski fiskiskapurin førði við sær, at fleiri fransmenn lótu lív runt Ísland.

Í kirkjugarðinum á Fákusfirði liggja 49 fransmenn grivnir og nakrir belgiarar.

Í 1950 bleiv nýggjur sokkul stoyptur undir hendan gamla krossin.

Nøvnini á teimum sjólátu standa á sokklinum.

Summargestir:

Vitja í Føroyum eftir 100 ár

Um dagarnar var ein forkunnug vitjan í Føroyum. Tað vóru Wendy, maður hennara David og sonur teirra Hayden úr New Zealandi, sum komu higar eina viku.

Tað forkunnuga var, at abbi Wendy, Poul í Mirmansstovu av Eiði, fór til New Zealands fyrri 100 árum síðani, og hetta er fyrstu ferð, at nakar av hansara vitjar í Føroyum.

Hetta er ein áhugaverd søga um ein ungan eiðisdrong, sum fer so langt burtur í heimin, sum tað slepst, og har ættin framvegis hevur neista av føroyingi í sær. Hendan søgan kemur fram í 1962, tá Niels Juel Arge tosar í útvarpinum við Magnus Zachariassen av Sandi. Hann hevði sum siglandi hitt tann tá 80 ára gamla Poul Olsen, og tað tykist, sum at Magnus er fyrsti føroyingur, hann hittir í meira enn 60 ár.

Hetta vóru fyrstu tíðindi, sum ættin í Føroyum hoyrði frá honum, síðan hann fór úr Føroyum. Tó skal sigast, at allar fyrstu tíðina frættist frá honum. Pápin visti í hvussu er, at sonurin búði hinumegin á knøttinum. Men tað hevur ikki verið so lætt at samskifta tá, so tað helt upp. Poul átti í 1962 framvegis eina systir, sum kallaðist Milja, á Tvøroyri. Hon skrivaði til hann, men tá var hann deyður.

Frammanundan hevði Andrew Sloan tó fingið eina traktat, sum Poul hevði skrivað, og sum gav upplýsingar um hansara

Hetta er Poul í Mirmannastovu á Eiði, 80 ára gamal.

Her síggja vit frá vinstru Hayden, David og Wendy. Hjúnini eiga 4 synir tilsamans.

uppruna og lív. Innihaldið í henni hevur verið prentað í "Sunnudagsskúlablaðnum".

Ein, sum hevur roynt at fáa nærri samband við familjuna, er eiðismaðurin Svenning av Lofti. Hann vitjaði í New Zealandi í 2001, har hann hitti son Poul, David, sum hann annars leingi hevði havt samband við. Vit høvdu upprunaligu frásøgnina hjá Poul saman við frásøgn um hesa ferð í FF-blaðnum fyrst í 2002.

Føddur á Eiði

Tað, sum kann sigast um Poul, er, at hann varð føddur á Eiði 21. juni 1881. Poul var fjórða barnið av seks hjá Jógvani og Elsebeth í Mirmansstovu. Hini systkini vóru:

Óla Jákup, búði á Eiði.

Marius, sum búsettist í Vági, nevndur "Eiðimaji".

Elsebeth Sofía Malena, sum búsettist í Havn.

Emilia (Milja) Christina Poulina, búsettist á Tvøroyri.

Dánjal Johan, búsettist í Havn.

Poul vaks upp í eini fátækligari tíð. Jørð var ikki í húsinum, men hvør hjálpti hvørjum øðrum.

Men fátæksligt hevur verið, tí Poul fór út til onnur at vera, og hann búði við Gjógv og í Funningi, til hann gjordist vaksinn. Tað skilst, at hann hevði tað ikki so gott, so

kanska var ikki so nógv, sum bant til føðilandið.

Poul fór til skips 14 ára gamal sum vanligt var tá, og hann fiskaði undir Íslandi í 2-3 ár.

Sleptur upp á land í Polen Undan Íslandi fóru teir til Grimsby at landa. Her hevur útlongsulin fingið fastatøkur á Poul, og hann fór av í Grimsby.

Poul fór við einum farmaskipi, sum sigldi í Eystursjónum, og her sá hann nógvar av býunum har á leiðini.

Men hann gjordist sjúk-ur umborð og varð uttan náði settur á land við pakka og sekk í einum polskum havnarbýi. Her kom ein katólskur prestur fram á hann, sum hann sat

og græt, og hann tók sær av honum, til hann gjordist frískur aftur. Hesa vælgerð tók Poul ofta til seinni í lívi sínum.

Poul fekk nýggja húru og kom aftur til Onglands, har hann fór í land. Her búði hann í 2-3 ár.

95 dagar til New Zealands Í 1901 fekk hann húru við trimastradari bark, sum skuldi til New Zealands. Hetta var tað, sum hann hevði droymt um sum ungur. Seinni skrivaði hann nevnliga: "Mær longdist at síggja hin partin av jørðini. Hví tað var, visti eg ikki..." Ferðin tók 95 dagar. Poul skrivur um komuna til býin Dunedin: "Aldri gloymi eg tann dag, vit sigldu inn í havnina í

Dunedin. Havnin var full av skipum. Har vóru fyra fullriggað skip og fleiri barkir, og um kvøldið var býurin ein fullkomin sjómansbýur."

Poul fer í land saman við fleiri øðrum. Her hitta teir kvinnu, sum bjóðar teimum inn á eitt sjómansheim. Hon lesur fyri teimum úr Bíbliuni, og hetta endar við, at Poul gerst trúgvandi.

Úr Dunedin fer skipið til Wellington. Her fer Poul lukkutíð í land, tí á vegnum aftur til Europa hvørstur barkin við mann og mús.

Í Wellington gjordist Poul fiskimaður, og hetta var jú eitt starv, sum hann kendi til og dámdi.

Spurningurin er, um Poul er ættaður úr Myrðmansstovu ella Mirmansstovu. Søgna á Eiði sigur, at húsið hevur fingið navn eftir einum manndrápi, meðan onnur halda, at tað kann eins væl hava verið eftir mansnavni, Mirmann. Hendan seinna frágreiðingin er nú meira hugalig! Húsið er ikki til longur.

Sonurin Haydn er í London í lottuni saman við konuni í venjing sum ungdómsprestur. Men hann fer heilt vist aftur til New Zealands. Her syngur hann fyri samkomuni.

Her takkar Wendy fyri vælkoma í Føroyum. Maria Andreassen, sum annars undirhelt við sínum vakra sangi, týddi til føroyskt.

Arndal Mouritsen talaði vegna føroysku ættina. T.h. sæst systir hansara Edith. Tey eru abbað børn hjá Óla Jákup, beiggja Poul.

Fann gentu í samkomuni í Wellington kom hann nógv hjá eini familju, sum hann var komin í samband við gjøgnum áður umrøddu kvinnu í Dunedin. Hann kom í samkomuna, har tey gingu. Her kom eisini familjan Sinclair úr Hetlandi. Hann gjørdist væl við dóttur teirra, og tey giftust í 1909. Brúðarnáttina hildu tey umborð á einum skipi, har Poul skuldi halda vakt.

Tey bygdu sær síðan hús í útriðini av Wellington. Húsin standa uppi í eini brekku, har útsýnið er gott yvir vík og hav. Hetta var ikki ólíkt Føroyum, og man hetta vera orsøkin til, at hann búsettist júst her.

Agnas og Poul fingur fyra børn: Dóttirina Ruth og synirnar Andrew, John og David. Hesin seinasti er farin um tey áttati og er heimildarmaður fyri hesi frásøgn.

Poul gjørdist skjótt kendur sum ein dugnaligur og álítandi sjómaður. Seinni fekk hann arbeiði sum vaktarmaður umborð á skipum, sum lógu í Wellington.

Poul royndi seinni aðrar leiðir. Hann fekk sær øki, har hann hevði fenað,

hønur og annað. Hesum gavst hann so við eftir eina tíð. Tað, sum hevði við sjógvin at gera, dróg meira. Hansara lívsstær kom at vera á havnini í Wellington. Hetta gav honum møguleika at virka millum sjófólk, og tað eru fleiri smárit, sum hann hevur skrivað í hesum

Eftir at vera farin úr Føroyum var Magnus Zachariassen tann einstigi føroyingurin, sum Poul hitti. Tá var hann 80 ára gamal.

sambandi. Annað nevnt "Úr Íslandi til New Zealand" og hitt eitur "Vitin". Hesi andaligu smáritini avdúka ikki einans, at Poul dugdi sera væl at skriva, men eisini at tað var eitt skaldsligt flog yvir hansara skrivning, sum bergtekur lesaran.

Fátøk og vitug Sagt varð um Mirmannsfólkini á Eiði, at tey vóru fátøk, men vitug og lesandi. Hetta var eisini galdandi fyri Poul, sum eisini var skrivandi maður. Hann átti nógvar andaligar bókur. At hesar bókur ikki bert hava staðið sum bókaprýði, gongur sjón fyri søgn. Á bókasíðunum eru viðmerkingar og undirstríkingar, sum bert kunnu gerast av manni, ið lesur og granskar. Onkur av hesum bókum er í dag í varðveitslu í samkomuhúsunum Mizpa á Eiði.

Poul segði synum sínum frá, at hann sum blaðungur ein sunnudag hevði skotið ein fugl. Hann fór glaður heim við fuglinum, tí har var lítið og einki til matna. Men tá hann kom heim, fekk hann nevan millum eyguni frá pápa sínum, tí at hann hevði skotið fugl sunnudag. So nógv varð sunnudagurin virdur tá!

Annars greiddi Poul Magnusi Zachariassen frá, at hann ongantíð minnst seg hava verið mettan í Føroyum.

Yngsti sonurin, David, sum í dag er 85 ára gamal, greiðir frá, at pápin plagdi at læra teir at telja á donskum. Hetta man vera eitt úrslit av skúlaskipan-

ini tá, har bert danskt varð lært.

Poul plagdi at tosa við sonin, David, um systkini Milju og Óla Jákup. Einaferð var ein norskur hvalabátur komin at bryggju í Wellington. Poul fór við synum sínum umborð at vita, um nakar av hansara var við, men tað var tað ikki.

Í herliðnum hjá Montgomery Ofta hava vit hoyrt søgur frá øðrum heimsbardaga um kenda herleiðaran Montgomery, sum m.a. stríddist í Norðurafrika ímóti tí ikki minni kenda herleiðaranum Rommel. Ein herdeild úr New Zealandi var við í deildini hjá Montgomery. Millum hesar var hin 23 ára gamli hálvi eiðismaðurin David Olsen. Hann var eisini við í sameinda herliðnum, ið tók seg upp gjøgnum Italia. Hann kom allan vegin upp gjøgnum Europa og endaði í London. Seinni angraði hann, at hann ikki helt leiðina longur norður - til Føroyar.

Hann hevði framvegis viljað komið, men daturar, sum eru sjúkasystrar, hava rátt honum frá at fara.

Men nú er so dóttirin

kominn saman við manni og soni. Vit hittu tey norðuri á Eiði sunnudagin, og sigast skal, at tey vóru stak dæmli. Wendy minnst væl abba sín. Hon minnst eisini, at tá abbin onkuntíð kundu deila abbað barnini, tá tey gjørdust ov ófriðarlag, varð hetta gjørt á einum máli,

møguleiki var hjá føroysku ættini hjá Poul at hittast. Her møtti heilt fitt av fólki, og ein fekk rættliga kenslu av, hvussu lítil heimurin er! Tað var eisini ein videoheilsan frá David.

Annars hava tey upplivað Føroyar við Svenningi sum kønum ferðaleiðara. Kommunan á Eiði

Her síggja vit David, son Poul, saman við Svenningi. David sendi videoheilsan til ættina í Føroyum.

tey ikki skiltu! Tað er ikki ringt at gita, hvat mál tað mundi vera.

Annars er maður Wendy, David, elektrikari, og tað sama er sonurin Hayden, sum í lötuni býr í London saman við konu síni. Hesi bæði vilja bert sleppa heim aftir "á klettarnar" í New Zealandi.

Leygarkvøldið varð skipað fyri eini samkomu í skúlanum á Eiði, har

hevur eisini verið blíð og bjóðaði sunnudagin ein bita.

Kanska fer henda ferðin at enda við, at fleiri av eftirkomarunum koma til Føroyar og harvið enn meira staðfesta tað samband, sum er millum hesi lond. Kanska fer tað eisini at føra til, at føroyska ættin fer hinvegin.

Helst verður meira at frætta um hetta.

Her eru nøkur av ættini. T.h. á myndini er trýmenningurin, Jón Petersen, saman við konuni, Tova.

Her eru onnur av ættini. Aftast á myndini er trýmenningurin, Ása Dam. Her er hon saman við sínum.

Tíðindi frá Vinnuhúsinum:

Vánaligt ár hjá fiskavirkjunum

Heildarúrslitið hjá fiskavirkjunum higartil í ár er ekki gott. Hálvársroknskapirnir eru verri, enn teir hava verið síðstu árin. Flestu marknaðirnir eru veikir, og prísirnir hava verið lækkandi alt árið. Vónandi vendir gongdin teir síðstu 4 mánaðarnar av árinum.

Prísurin, sum skipini fáa fyri serliga upsa og hýsu, hevur verið lágur seinastu tíðina. Men tað er ikki tí, at fiskavirkjini vinna nógvar pengar. Hálvársroknskapirnir hjá teimum flestu fiskavirkjunum eru sum heild teir vánaligastu í langa tíð.

Fyrri hálvár hevur útflutningurin av saltaðum toski verið nøkulunda, meðan sølan av feskum virkaðum fiski hevur gingið illa, og sølan av saltaðum upsa og frystum fiski hevur gingið út av lagi illa.

Fyrstu tveir mánaðirnar av seinna hálvári,

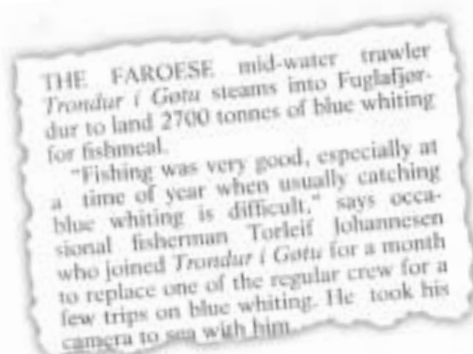
juli og august, hava ikki betrað um úrslitið. Tvørturímóti hava ávísir marknaðir staðið fullkomiliga fastir. Hetta hendi samstundis, sum virkni í Føroyum eisini skuldu venja seg við hækkaða kostnaðarstöðið, og stríða seg inn aftur á marknaðin eftir drúgva verkfallið í vár.

Vónandi fer tað at ganga betur, tað sum eftir er av árinum. Onkrir glottar eru at hóma. Men sjálvt um broyting kemur í teir síðstu 4 mánaðarnar av árinum, so má longu nú staðfestast, at útlitini fyri hampiligum ársúrslitum í fiskivinnuni á landi eru munandi lækkað, sum árið higartil er runnið. Tað verða ivaleyst fleiri virkisleiðslur, út frá stöðuni í dag, sum verða nógdar bara tøluni ikki verða reyð, tá árið er liðið.

"Tróndur í Gøtu" í Fishing News International

Fishing News International er eitt tað fremsta fiskivinnublaðið í heiminum.

Í vár høvdu vit vitjan av blaðmanninum, Quentin Bates, sum arbeiðir á hesum blaði. Hann vitjaði eisini onnur, sum hava við fisk at gera. Hann hevði aftaná drúgva frásøgn úr Føroyum.

Quentin gjørdist haldari av FF-blaðnum. Við tað at hann dugir íslendskt, kann hann eisini lesa føroyskt.

Vit høvdu nakað herfyri eina frásøgn frá "Tróndi í Gøtu", sum Torleif Johannesen hevði skrivað. Quentin fekk áhuga fyri

hesi frásøgn og fekk hendur á myndunum hjá Torleifi, og nú er komin ein hampiliga stór frásøgn um hetta vala nótar-skip í Fishing News, og er "Tróndur í Gøtu" nú kendur um allan fiskivinnuheimin.

Tað kann vera heilsuskaðiligt at vera maskinmeistari

Gjøgnum longri tíð hava menn verið varugir við, at tað kann vera vandamikið at arbeiða í einum maskinrúmi. Og tað er kanska ikki so lægið, um hugsað verður um ein slíkan vanda, tá hugsað verður um øll tey "stoff", olja og kemikalíir, sum skulu til fyri at fáa eitt nútímans maskinari við øllum, sum tilhoyrir, at koyra.

Samstundis hevur verið arbeitt við útgerð, sum skal kunna reinsa luftina og harvið minka um vandan.

Herfyri kom fram eitt kann-

Hetta er tann útgerðin, sum skal til. Sagt verður, at her krevst eingin umbygging, og útgerðin er bílig.

ingarúrslit, sum hevur verið kunngjørt í einum altjóða læknatíðarriti, prentað í Hollandi. Maðurin aftanfyri kann-ingina er Vilhjálmur Rafnsson, sum arbeiðir á deildini fyri fyrbyggjandi heilivág í Reykjavík í Íslandi.

Hetta er ein sera teknisk frágreiðing, so her kann bert gerast ein ein lítill samandrættur.

Grundarlagið fyri kanningin er 6.603 maskinmeistarar í árunum 1955-1998.

Endamálið við kanningin hevur serstakliga verið at kanna vandan fyri at fáa krabbamein í mun til aðrar bólkar. Her varð staðfest, at títtleikin av ymiskum sløgum av krabbameini var hægri enn hjá øðrum. Fyri summi krabbameinsløg var vandin enntá munandi hægri enn hjá øðrum. Tað vóru nevniliga ikki færri enn 810 av teimum maskinmeistarum, sum vóru við í kanningin, sum fingi krabbamein.

Umframt hetta er staðfest, at maskimeistarar hava aðrar plágur sum høvuðpínu, pínu í bróstinum og dølskni.

Íslendingar eru, sum á so mongum økjum, eisini frammaliga her. Seinast í 90-unum hevur Altingið gjørt samtyktir, sum skulu bøta um hesi viðurskifti.

Men fram um alt so hava íslendingar eisini verið í oddanum at framleiða útgerð, sum

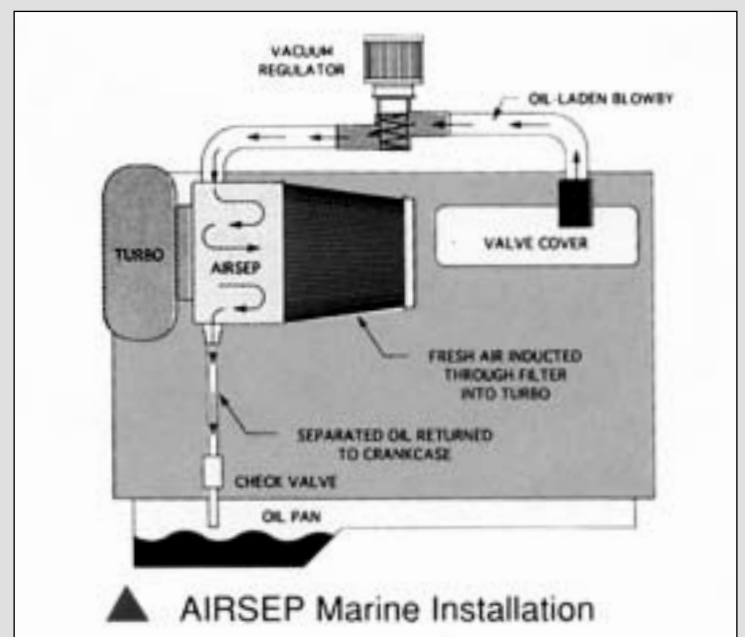
kann minka um hendan vandan. Framleiðslan fer tó fram í Noregi av Véltek Norge, sum heldur til í Sandnes.

Umframt at henda útgerðin reinsar luftina, so gevur hon fíggarligar fyrimunir, tí tað er tørvur á minni viðlíkahaldi og eisini minni av smyrjioilju.

Tískil skuldi ikki verið nóg av ivast í hjá reiðarum.

Hendan myndin vísir eitt luftfíltur, ið hevur verið nýtt umborð á einum íslenskum skipi. Her sæst týðiliga, hvussu skitið fíltið er blivið. Og hetta er luftin, sum ikki bert maskinmeistarar, men eisini manningin skal anda.

Her sæst hvussu skipanin virkar.

Finnur farin

Osmundur Justinussen hevði sum tekst í síni talu yvir Finn orðini í Fjallaprædikuna: "Sæl eru tey, sum fáa frið í lag.." Meira rámandi tekstur kundi ikki finnast til hesa jarðarferð.

Skjótt er Harranum um. Bert eina viku eftir at Dagbjartur var farin, 56 ára gamal, komu mikumorgunin í farnu viku tey ikki óvæntaðu boðini um, at Finnur var farin, júst fylltur 60 ár.

Vit báðir Finnur hava kenst stórt sæð alt lívið. Bert ein mánaði var millum okkum. Tí komu vit eisini at fylgjast í skúlanum. Tá "lærarinnan", Helga Øregaard, setti børnini eftir aldri, kom Finnur, saman við Onnu hjá Niclasi og Eyðgerð hjá Anthon, at sita frammanfyri Onnu hjá Jakku, meg sjálvan og Jonhard hjá Hans Davidi. Og nú - eftir tveimum árum - eru Jonhard og Finnur farnir.

Báðir komu vit til Havnar í ungum árum. Vit arbeiddu enntá hurð um hurð í fleiri ár, tá Finnur arbeiddi í Útvarpinum á Bryggjubakka. Tá mundu vit síggjast dagliga. Altíð prátaðu vit saman, tá vit annars hittust, og nú er Finnur ikki meira...

Hørð lagna í ættini Finnur var sonur Eriku og Høgna Lómstein, Syðrugøtu. Erika var dóttir Juli- onnu og Johan Salomon Gregersen fyri oman Oyruna í Syðrugøtu. Hon doyði longu í 1962, 53 ára gomul. Tá var Finnur 19 ára gamal. Og tað eru ábendingar um, at mamm- an og Finnur eru deyð av somu sjúku. Høgna var sonur Onnu Sofíu og Jóan

Fredrik á Kletti í Norðragøtu. Vit hava fyrr greitt frá hjarstaskerandi lagnuni hjá ommuni. Í 1916 fór hon til Funninsfjarðar at ynskja beiggjanum væl heimkomnan frá skipi. Tað vísti seg, at hann var útbrotin við meslingum. Anna Sofía fór í stundini heim aftur til Norðragøtu, beint í karantenu. Hon gjørdist sjúk og doyði úttan at síggja mann og børn aftur.

Finnur og tey vóru 10 systkin, so ein kann ætla, at hetta hevur sett síni krøv til foreldrini. Men tey vóru øll so hóglig, at alt gekk upp á stás. Eisini hevur tað verið eitt eyðkenni fyri systkini, at tað hevur verið eitt sera gott samanhald millum tey, og er hetta eitt eyðkenni fyri ættina sum slíka.

Finnur var nakað serligt Finnur fekk eisini eina trupla byrjan. Hann misti næstan alt sítt fyrsta skúlaár vegna sjúku, tá hann varð innlagdur á sjúkrahúsið. Sjálvur kom eg eitt ár ov seint í skúla vegna flyting úr Danmark, so vit komu stórt sæð at byrja í skúlanum í senn í 1951. Tað var alla tíðina greitt, at Finnur var nakað serligt. Dreingir kunnu jú vera buldrasligir. Hetta var ikki minst galdandi fyri Syðrugøtudreingir tá! Men Finnur var tann fitti og lagaligi, sum ikki gjørdi haltari hønun mein.

Aftaná lærarinnuna í fyrstu flokkunum fingur vit Jákup-lærara og Poul Enok í teimum seinnu. Og royndirnar hava eisini víst, at tað kundi bera til at klára seg í lívinum stórt sæð bert við Gøtu skúla og enntá skerdari skúlagongd. Hetta er Finnur eitt gott dømi um.

Í 1997 avráddu vit at hava eina samkomu í skúlanum í Gøtu í samband við, at tað tá vóru 40 ár síðan, vit fóru úr skúlanum sum 14 ára gomul. Ja, soleiðis var tað tá. Finnur gekk við lív og sál upp í hesa ætlan, og hjálpti tað hann kundi við fyrireikinginum, og tað gjørdist eisini ein samkoma, vit ofta høvdu á munni eftir hetta.

Fyrst í útvarpið, síðan í sjónvarpið Nøkur ár eftir, at Finnur er farin úr skúlanum, fer hann til Havnar. Fyrst fór hann í skrivstovulæru hjá Leif Mohr. Í 1963 fær tað tá lutfalsliga nýggja útvarpið brúk fyri fólki at taka sær av fyrisitingini, og Finnur varð settur. Sum við øllum, ið Finnur fekk við, so varð hetta arbeiði røkt til lítar. Hann fekk lagt grundarlagið til ta fyrisiting á tí í dag stóra stovni, útvarpinum, sum í dag tykist at rigga væl.

Finnur var í útvarpinum í 20 ár. Tá so sjónvarpið kom, vóru aftur boð eftir honum. Hann varð biðin um at gera tað sama sum í

Jórur og Finnur.

útvarpinum, nevnliga at leggja grundarlagið fyri hesi fyrisitingini, og hetta gjørdi hann aftur til lítar. Hóast sína stillu framferð hevði hann eina fasta hond, og hann lat sær ikki siga fyri eitt gott orð. Og hann bakkaði ikki fyri at taka avleiðingarnar av sínum stöðufesti.

Framúr álitismaður Finnur var nevnliga ein framúr álitismaður. Bert hansara meðferð vitnaði um hetta. Hetta varð eisini ásannað í Ebenezer og brøðrasamkomuni. Finnur var ikki maðurin við teimum stóru orðunum á røðarapalli. Tað var ikki tí, at hann vann sítt álit. Men í Ebenezer varð hann valdur til ymisk álitisstørv og millum hesi eisini sum elsti og sum nevndarlimur í Bíbliugrunninum, har hann eisini hevði roknskapin.

Finnur var sera vitandi og fjølbroyttur. Hann hevði bát, og einaferð tók hann farloyvi fyri at kunna taka sær av sínum ítrivum sum t.d. bátinum. Hann var ein íðin lesari av FF-blaðnum, og tað hendi meira enn so, at hann dugnaði blaðnum.

Finnur giftist í 1966 við Jóruni, dóttir Doru og Dánjal á Vatnsoyrum, og hava tey havt eitt fyrimyndarligt hjúnalag. Børn teirri eru Erika, gift við Jákupi á Dul Jacobsen, Anna, gift við Róðin Mell- emgaard, Birgit, gift við Heðini Krett og Dora. Ikki minst hevur teirra forhold staðið sína roynd seinastu sváru tíðina. Men Jórur hevur staðið dyggiliga undir liðini á manninum. Tey hava fingið 7 barnabørn.

Tykist meiningsleyst Tað má tykjast at vera sera meiningsleyst, at Finnur skuldi verða so raktur av sjúku. Fyri nøkrum árum síðan fekk hann pacemaker og nýggjan hjartaklapp, sum helst hevur verið ein fylgja av sjúkuni, hann hevði sum smádrongur. Hetta riggaði sera væl, og hann var komin væl fyri seg. Men so gjørdist hann aftur sjúk, og hesaferð var verri. Hann hevur við sera stórar viljastyrki stríðst ímóti hesi sjúku, sum fyrst gekk báðar vegir, men síðan bert tann skeiva vegin. Hann vildi

arbeiða, so leingi hann kundi, so frá leiðarastarvi í sjónvarpinum fór hann til partíðarstarv, sum hann røkti, so leingi hann kundi.

Hann hevði eisini sálarliga styrki. Hann vitsti væl, hvat sjúkan kundi enda við, men hann legði dent á, at hann var til reiðar at fara, og sjálvt um sjúkan var svár, so klogaði hann ongantíð. Hann var sera takksamur fyri ta hjálp, sum roynt varð at geva honum.

Hann helt 60 ára føðingardag sín tann 11. juli. Og tað gleddi hann nógv at síggja øll tey, sum komu inn at heilsa uppá hann.

Hann kom aftur til Føroya týsdagin fyri tveimum vikum síðani við teimum boðum frá læknum, at teir ikki kundu gera meira. Eg var inni hjá honum dagin eftir. Tá sat hann uppi á einum stóli. Hann tyktist fattur, og vit fingur skift seinastu orðini okkara millum.

Men nú orkaði hann ikki longur. Eg fari at takka Finni fyri alt, vit høvdu saman, og lýsi frið yvir minni hansara.

ó.

Finnur var kunnugur á báti og kundi enntá geva garvaðum fiskimanni sum Osmundi góð ráð! Her sæst Finnur í báti á Gøtuvík.

Hendan myndin er av allari familjuni, tá foreldrini høvdu silvurbrúðleyp. Í aftara rað eru fv: Fríða, Jonhild, Hanus, Magni, Oddvør, Finnur og Sjúrður. Fremra rað: Arnbjørn, Erika, Høgna, Fríðgerð og Óluva.

Heimsins nalvi í Hósvík

P/f Thor í Hósvík er eitt gott dæmi um, hvussu tað ber til - úr eini lítlari bygd við 300 íbúgvum - at byggja upp eitt nærum heimsúmfatandi virksemi.

Teir, sum standa fyri fyrirkunni, eru brøðurnir Hans Andreas og Gunnbjørn Joensen. Tann fyrri er skipari og tann seinni útbúgvinn maskinmeistari.

Fiskimannafelagið eigur kanska eitt sindur í hesi fyrirkunni. Tá kreppan í 1993 var uppá tað ringasta, tók FF tað óvanliga stig at fígga reiðskapin hjá "Anitu", sum skuldi fara á svartkalvaveiði við gørnum. Hetta eydnaðist væl, og tað kann sigast, at júst hendan veiðan hevur verið fyrsta høvuðsgrundarlagið fyri hesa fyrirkunu. Annars byrjaðu teir við laksa- og hemaraveiðu.

Men síðan eru teir farnir í oljuvinnuna á supply-økinum, og hetta hevur eyndast sera væl, og í dag hevur felagið virksemi nógvastaðni í heiminum, hóast tað eingin olja er undir Føroyum enn.

Eitt tað størsta reiðarí í landinum. Tað umfatandi virksemi, teir hava, kann best lýsast við at rokna upp teirra skipaflota, sum er:

1. "Thor", sum er á garna-veiði.
2. "Vesturland", eisini á garnaveiði.
3. "Leitissteinur", ið hevur verið í offshore virksemi. Hevur seinasta tíðina virkað við Vesturafrika.
4. "Tórsvík" hevur arbeitt í Norðsjónum og hevur siglt út frá Peterhead norðanfyri Aberdeen í Skotlandi.
5. "North Star" hevur arbeitt nógv fyri Statoil í Norðsjónum.
6. "Thor Chaser". Hevur arbeitt hjá fyrirkuni Fugro við seismikk-virksemi. Teir hava siglt víða hvar sum t.d. í Reyða Havinum, Persiska Golfinum og Norðsjónum.

Her sæst oman á havnarlagið í Hósvík. Húsini oman móti sjónum er nýggi fyrisitingarbygningurin hjá Thor.

7. "Thor Supporter". Hevur arbeitt út fyri Malaysia, India og Indonesien.

8. "Thor Server". Hevur arbeitt í Mexicanska Flógvannum.

9. "Mars Chaser". Hevur verið í Norðsjónum.

10. "Mars", gamli línubáturin, sum eisini hevur verið vaktarskip.

Hetta má sigast at vera eitt ótrúligt virksemi, sum er bygt upp eftir nøkrum fáum árum, og sum verður

Frá skeiðinum hjá Esbjerg Safety Consult.

ur stýrt úr nýggja bygninginum á havnarlagnum í Hósvík, har tað arbeiða 5-6 fólk.

Hetta hevur eisini skapað nógv arbeiðspláss.

Mett verður, at tað eru 100 fólk, sum arbeiða hjá fyrirkuni, og av teimum er helvtin føroyingar. Men sjálvt har tað ikki eru føroyingar, skapar virk-

semið inntøkur til samfelagið.

Hava trivnaðarpolitikk Tað kann sigast, at Thor er

frammanfyri tey flestu á fleiri økjum. M.a. hava teir ein trivnaðarpolitikk á ymiskum økjum. Teir hava skipaðar mannagongdir umborð viðvíkjandi rúsdrekka, rúsevni og tubbakk. Og teir hava ein skipaðan heilsu-, tryggar- og umhvørvispolitikk.

Teir siga eisini, at tað vísir seg, at alt hetta ger, at fólkíð trívist og støðast betri.

Nógv jørn í eldinum Beiggjarnir báðir hava annars nógv jørn í eldinum. Hans Andreas hevur verið skipari, síðan hann var 21 ár, og hann hevur roynt nógv av hvørjum, serliga síðan hann sjálvur fekk skip. M.a. var hann millum teir fyrstu, sum gjørdur línuroyndir á Reykjanesrygginum. Hetta gekk ikki væl og kostaði ein hóp av peningi, men síðan hevur, sum skilst, nógv annað verið roynt.

Teir hava eisini gjørt royndir við tun og krabba, sum ikki enn hevur verið lönandi. Men Hans Andreas ivast ikki í, at her - hóast bakkast - verða møguleikar frammyvir.

Hans Andreas ivast soleiðis ikki í, at tað er hópur av reyðsprøku at fáa eystanfyri um heystið, tá hon "trekkir" upp til Ísland. Men hetta krevur serlig loyvi, har tað bert krevst ein smidlig umsiting.

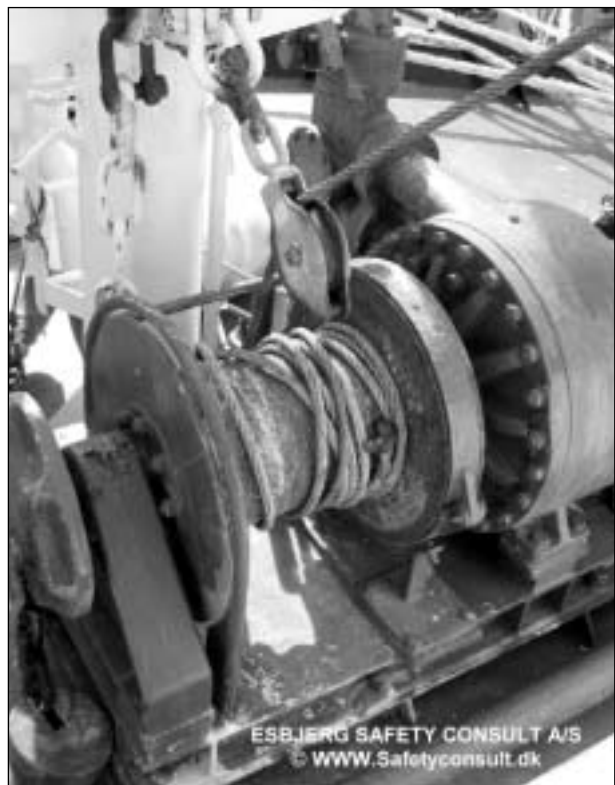
Í seinasta blaði greiddu vit frá, hvussu veiða eftir kúfiski var blivin ein lönandi vinna í Íslandi. Hans Andreas ivast ikki í, at hetta kundi eisini borið

Hósvík. Ein væla bygd.

Hesa skjaldbøkuna
fingu teir einaferð
á Hatton Bank.

Her er dømi um nakað sum kan elva til vanlukku
umborð.

til undir Føroyum, tí nógv
er til av kúfiski í støðum.

Eitt, sum er á skránni
nú, er øða. Arbeitt verður
við ætlanum um at flyta
smáa øðu av djúpum vatni
á grynri vatn, har royndir
vísa, at øða veksur væl, so
hon kann vaksa seg stóra

og feita har, áðrenn hon
verður tikin. Tað verður
spennandi, hvat ið fer at
koma burtur úr tí.

Eitt annað kann eisini
nevnast, og tað er, at Thor
er umboð fyri skúlaskipið
“Georg Stage” í Føroyum.
Ungir dreingir, sum kun-

du hugsað sær at sleppa
við seglskipi av gamla
slagnum, skulu venda sær
til teirra.

Leggja dent á trygd
Thor er eisini sera fram-
skygt, tá tað snýr seg um
trygd. Her hava teir fingið

eina fyrirtøku í Esbjerg,
Esbjerg Safety Consult, at
hava skeið fyri teirra
manningum. Higartil hava
skeiðini bert verið fyri
yvmenn, men sum frá
líður skulu allir á skeið.
Skeiðini verða hildin í
Hósvík, tá okkurt av skip-
unum eru heima, so skeið-
ið kann fara fram í egnum
umhvørvi, og má hetta
greitt vera ein fyrimunur.

Teir eru 12 mans á
hvørjum skeiði. Tað, sum
her verður lagdur dentur
á, er at fyrirbyggja, at van-

lukkur henda, og má
hetta vera ein heilt røtt
“filosofi”.

Til Australia
Annars hevur Gunnbjørn
beint í hesum døgum tik-
ið lopið út í stóru verð.
Hann skal nevniliga við
familjuni búgva í Austrá-
lien í 5 mánaðar. Tey finga
nevnliga upp í hendur-
nar eina íbúð í Perth, har
tey koma at búleikast.
Perth liggur úti móti sjó-
num, so Gunnbjørn hevur
lovað, at okkara lesarar

skulu koma at frætta frá
honum, eisini um fiskarí.

Um Gunnbjørn býr í
Perth, ella hann býr í
Hósvík, ger ikki tann stóra
munin fyri arbeiðið. Við
teldu og telefon kann tað
nærum gera tað sama, um
ein býr í Fugloy ella við
“verðsins enda”.

Vit ynskja Gunnbirni og
hansara góða eydnu, og
helst man hann fara at fáa
okkurt hugskot, sum fer
at dugna virkinum í Hós-
vík, tá hann kemur aftur.

Sikkerhed og kvalitet over alt

Esbjerg Safety Consult A/S er ekspert i alle former for offshore operationer - fiskeri, skibsfart, olie og gas.

Vi er blandt verdens førende, når det drejer sig om offshore vindmøller.

Vi leverer effektive løsninger, som forbedrer sikkerhed, sundhed, beredskab, kvalitet og miljø i alle brancher over alt - til lands, til vands og i luften.

Adfærdssikkerhed

Længt de fleste personskader skyldes usikker adfærd eller usikre forhold.

Sikker adfærd kan læres og slæmme faktorer fjernes, før ulykken sker.

Vi er ekspert i adfærdssikkerhed og tilbyder kurser i sikker adfærd.

Ledelsessystemer

For at opnå succes med sikkerhed, sundhed, beredskab, kvalitet og miljø, er det nødvendigt, at ledelsen engagerer sig aktivt.

Vore sikkerheds-, kvalitets- og miljøledelsessystemer tilpasses den enkelte virksomhed eller branche. De sikrer effektiv styring og målbare resultater.

Ønskes ISO certificering, har vi den nødvendige ekspertise til at hjælpe virksomheden i gang.

Som et alternativ tilbyder vi en diplomordning baseret på samme principper som ISO certificeringen, men mindre omfattende.

Diplomordningen sikrer effektiv styring med sikkerhed, kvalitet og miljø og gør en senere overgang til fuld ISO certificering let.

Esbjerg Safety Consult A/S tilbyder, som en troværdig tredje part, at gennemføre audits og inspektioner, som sikrer, at ledelsessystemerne er implementerede og opdaterede.

Projekter

Esbjerg Safety Consult A/S tilbyder effektiv rådgivning, som sikrer, at sikkerhed, sundhed, miljø og kvalitet medtages på rette niveau ved planlægning og gennemførelse af alle typer projekter.

Vi assisterer med udbuds- og tilbudsmateriale, vurdering af entreprenørs niveau på disse områder og uddannelse af involveret personale.

Vore løsninger lever op til relevante myndighedskrav og sikrer overensstemmelse mellem involverede virksomheders sikkerheds-, miljø og kvalitetsstyresystemer.

Risikostyring

Det er vigtigt at kende og være i stand til at kontrollere risici, hvis man vil opnå en sund og sikker arbejdsplads.

Vi har stor erfaring med identifikation af risici og risikoanalyser med forslag, som eliminerer eller reducerer risici til et acceptabelt niveau.

Rigtig indretning af arbejdspladsen bidrager til reduktion af arbejdsskader og arbejdsbetingede lidelser. Her kan vores effektive arbejdspladsvurdering være til hjælp.

Undersøgelse af ulykker

Hvis ulykken eller en alvorlig tæt på hændelse skulle opstå, er det vigtigt at forholdene undersøges til bunds, for at undgå gentagelser.

Esbjerg Safety Consult A/S kan hjælpe med opklaringen og fremsætte forslag til forbedringer.

Vi tilbyder et kursus i undersøgelse af ulykker og uønskede hændelser, som sætter medarbejderne i stand til selv at undersøge sagen.

Beredskab

En effektiv beredskabsplan sikrer, at situationen kan holdes under kontrol hvis en nødsituation skulle opstå.

Vi har stor erfaring med fremstilling og vurdering af beredskabsplaner.

Vi planlægger og gennemfører nød- og beredskabsøvelser, som sikrer, at planerne er effektive.

Kurser

- Adfærdssikkerhed
- Safety Management
- Ulykkesundersøgelse
- Team Building
- Brandslukning
- Sædning
- Højderedning
- Førstehjælp
- VHF radio certifikat
- Kursuspakker til offshore vindmøller

Hetta er ein partur av
skipaflotanum.

Hetta er umsitingin. Frá vinstru Johanna Olsen, Sue Phiklbrow, Judith Ellingsgaard, Hans Andreas Joensen og Gunnbjørn Joensen.

Grønlandstíðindi

frá Kára við Stein

Síðst í juli var “Louisa L” inni í Sisimiut og legði gott 20 tons av jákupsskel upp; teir fóru út aftur tann 1. august.

17. august var av besta veðri. “Kiliutag” kom inn higar at landa eftir ein stuttan túr uppá 10 dagar, har teir hava fiskað 355 tons av rækjum. Teir byrjaðu túrin 6. august, og túrin undan byrjaðu teir 23. juli og komu til Nuuk tann 5. august. Síðani 11. juli hefur “Kiliutag” fiskað 1.032 tons, so tað má sigast vera frálíkt fiskari.

Tann 18. august kom ein krabbabátur inn. Tað var ein av teimum, sum koyrir krabbar í tangar. Teir høvdu knøpp 10 tons av livandi krabba, og teir hava fingið umleið 30 tons í tríggar túrar.

Tað var stilli og sirm tann 25. august, men hann segði frá vindi og regni av sunnanífrá. Ein norskur línubátur, “Frøyliner”, lá inni; hann er bygdur í 1989 og forlongdur við 8 metrum, tekur gott 350 tons av flaki. Teir hava gott 50.000 húkar undir. Skiparin greiddi frá, at teir

hava so lítla kvotu til skipið, gott 200 tons av toskakvotu og so nakað av kalvakvotu. Restin er ikki kvoterað, brosmar og longa. Teir hava liggið uppi við Kangatsiaq og tikið ímóti fiski frá smábátum í tveir mánaðar, og nú hava teir gott 50 tons av flaki inni. Skiparin segði, at stóddin á flakinum var góð, og ætlanin var at koma yvir aftur til várs, í mai mánaði. Teir komu nakað seint yvir í summari. “Frøyliner” fór til Norøgs aftur hendan dagin.

Sama dag legði ein krabbabátur gott 10 tons av livandi krabba upp her, og so kom “Sermersuut” inn eftir onkrum deili og skifti nakað av fólki. Teir fóru suður til Manitoq at landa; hetta er fjórði túrur, teir hava gjørt í tveir mánaðar.

28. august var av besta veðri. “Louise L” kom inn um morgunin at landa jákupsskel. Teir hava 20 tons inni hendan túrin.

Nú hava kanadiarar aftur keypt ein trolara frá grønlandinum. Herfyri fór gamli “Markus J”, sum

fekk navnið “Lazarus” til Kanada, og nú fór aftur ein. Tað er fyrrverandi “Natarnag”, sum fór til Íslands fyrri nøkrum árum síðani, har hann fekk navnið “Bliki”. Hann kom aftur til Sisimiut og varð so seldur til Illulissat, har hann fekk navnið “Mathisen”. Nú fóru teir fyrst niður til Danmarkar við lastini, og so skuldi hann pussast upp, áðrenn hann fór til Kanada.

1. september kom “Polar Nanok” inn at landa. Teir hava knapt 270 tons inni, men teir hava roynt so stutt hendan túrin. Sama morgun lá Viggo Mortensen av Tvøroyri, nú búsetandi í Nuuk, við kai við “Lómi”, sum hann hevur keypt úr Íslandi. “Lómur” er fyrrverandi “Qaqaliaq” úr Godhavn, sum kom til Grønlands sum nýbygningur í 1988. “Lómur” er 43,2 m langur og 9,6 m breiður. Hann hevur ein 1325 hesta Wartsila motor. Hann bleiv seldur til Íslands í 1997 og kom so aftur til Grønlands í 2003. Teir skulu fiska rækjur, sum verða ísaðar niður í kør, sum taka eini 225 kg. Teir kunnu hava um 400

kør í lastini, og á fabrikkini kunnu vera um 200 kør. Teir kunnu framleiða ís til 40 tons av rækjum um døgnið. Tað verður so nógv skjótari hjá teimum at lossa kørini, enn tað er at lossa við kassum. Og nú skulu teir ikki liggja við kai og bíða eftir ísi, so tað verður spennandi, hvussu tað fer at rigga hjá teimum.

Persónliga ynski eg Viggo og manning góða eydnu við hesum nýggja “Lómi”. Teir fóru út tann fyrsta túrin hetta sama kvøldið.

Tann 2. september legði ein skeljabátur 24 tons av jákupsskel upp her, og tann 4. kom ein krabbabátur inn við 4-5 tons av livandi krabba. Tað sær út til, at tað er við at minka aftur av krabba.

RÆTTING: Í síðsta FFblaði stóð, at abbasonur mín eitur Henny, men tað er ikki rætt. Hann eitur Kenny!

Tíðindi frá Vinnuhúsinum:

Tey stóru gerast størri

Hetta ger seg eisini galdandi innan fiskaídnað

Í summar frættist at stóra Íslenska fiskivinnufyrirtøkan SIF hevði keypt bretska felagið Lyons Seafoods fyrri uml. 150 mió. kr. Lyons seldi í fjør fiskavørur fyrri knapt 600 mió. kr., harav helvtin var selt til supermarknaðir. 35% av fiskavørinum frá Lyon verða seldar við egnum merki, og flestu av stóru supermarket ketunum í Bretlandi selja hesar vørur. SIF fær soleiðis enn

betur atgongd til bretska brúkararnar.

Um somu tíð keypti ein av stóru fiskivinnufyrirtøkunum hinumegin knøttin, Thai Union Products, seg inn í heilsølulíði av rækjum í USA. Thai Union Products umsetur árliga fyrri 5-6 mia. kr. og hetta er á leið tað sama sum SIF umsetur fyrri.

Innan flestu vinnugreinir hava síðstu árin víst eina gongd, har altjóða

feløgini gerðast alt størri, við at uppkeypa onnur. Eygleiðarar í tíðarritum sum fylgja gongdini innan fiskivinnuna siga, henda gongdin av álvara hevur tikið dyk á seg innan fiskiídnaðin. Orsøkin er bæði at fáa betur atgongd til marknaðir og fyrri at nøkta krøv frá kundunum. Supermarket keturnar gerðast alt størri, og matstovur verða eisini í størri mun skipaðar í ketur.

“Nú er tað ikki nokk at selja tosk ella flatfisk til slíkar fyrirtøkur. Tú noyðist at gerast ein framkomin veitari av kulinariskum heildarloysnum og matskráum, ið kunnu tryggja kundunum mest møgulega úrtøku” sigur Derek Rowe stjóri í Fishery Products International við IntraFish.

Íløgustuðul frá ES

Skotskir og ES myndugleikar kunngjørdu í síðstu viku, at teir í heyst veita 40 mió kr í íløgustuðli til skotska fiski- og alivinnu. Hetta ger kappingina tyngri hjá øðrum framleiðarum.

Tað eru fleiri slíkar stuðulsskipanir. Nevndi stuðulin upp á 40 mió kr til skotska fiski- og alivinnu

er bert ein lítil partur av einari stuðulsskipan upp á tilsamans 550 mió kr, sum verður latin skotskari vinnu í tíðarskeiðinum 2000 til 2006.

Til dømis hevur fiskavirkið Scrabster Seafood fingið 2 mió kr til at gera íløgur í nýggja skiljiskipan, framleiðslu- og pakki-

linju í havnalagnum í Scrabster.

Íløgustuðul í ES virkir, sum liggja tætt við Føroyar ella beinleiðis á flutningsleiðini úr Føroyum inn á ES marknaðin merkir, at tey virkini lutfalsliga verða betur fyrri í kappingini um rávørna í økinum. Almennur stuðul

fremur ikki javna kapping hvørki á heimamarknaðinum ella á altjóða marknaðinum. Tað kundi ES eisini hugsa um tá teir ákæra onnur lond fyrri at dumpa fisk inn á sín marknað. Men hetta er kappingin sum føroyskir fiskafarmleiðarar dagliga skulu liva við.

Rættarloysið gevur úrslit: Borgarin ræddur at úttala seg!

Tað skipaða rættarloysið í Føroyum gevur sambært Dimmalætting tað forútsigiliga úrslit, at fólk - eins og í einum einræðislandi - eru rødd fyrri at úttala seg alment.

Ein fiskivinnumaður sigur sambært Dimmalætting fríggjadagin:

“Vit hava ongantíð fyrr torað at úttala okkum alment um okkara mál, tí vit hava verið bangnir fyrri hevnisøku...”

Til hetta kunnu vit stutt siga:

1. Hesin fiskivinnumaður er ikki tann einasti, sum óalment hevur framført sama sjónarmið.
2. Hetta eru júst royndirnar hjá Fiskimannafelagnum.
3. Hesar royndir eru frá meira enn tí eina “ráðnum”.

Fiskivinnumaðurin sigur seg ikki vera bangnan longur, tí hann lítir á Jacob Vestergaard. Vit kunnu bert siga: “Gævið satt.” Men vit bíða framvegis eftir at fáa hesar royndir.

Dramatisk bjarging við føroyingi á brúnni

Grønlandsposten hevði 21. august frásøgn um eina dramatiska bjarging við “Akamalik”, har Linjohn Christiansen var skipari.

Hendingin fór fram 2. juli undir háling, tá ein av manningini, Jonas Ferdinansen, fer fyrri borð. Sýnið gjørdist so ringt, at manningin sær Jonas hvørva í tokuni.

Manningin ber skjótt at. Ein teirra, Ani Johnsen, letur seg í skundi í eini yvirlivilsdrakt, loypir á bláman og svimur yvir móti Jonasi. Hinir skunda sær at seta bát út, og hann vendir løtu seinni aftur við Jonasi liggjandi lívleysan í bátinum. Hann er illa fyrri, men kemur seg aftur.

Ani er eins illa fyrri, m.a. av teirri orsøk, at draktin hjá honum var ov lítil. Men hann kom eisini fyrri seg aftur.

Bjargingin tók 5 minuttir. Teir sýntust langir, men her taldi eisini hvørt sekund.

Tann 19. august varð Ani heiðraður umborð á “Akamalik”, har Linjohn helt eina røðu, har hann tók til hetta bragd, sum varð gjørt her.

Hetta er annars eitt gott dømi um, hvussu stóran týðning tað hevur at vita, hvat hvør skal gera, tá slíkt hendir.

Áse Ringberg 85 ár

Tann 16. september fyllir Áse Ringberg 85 ár. Áse er dóttir Hjalmar Ringberg, sum var amtmáður í Føroyum 1929-1936. Tað sjáldsama við Áse og hennara systkjum annars er, at hon hevur varðveitt sambandið til Føroyar, hóast tað eru nær um 70 ár, síðan tey fluttu úr Føroyum. Hon tosar

føroyskt, og vit kunnu avdúka, at gávan frá dótttrini, Litten, er ein brosja til hennara føroysku klæði!

Føðingardagurin verður hildin 20. september, og her verður Óli Jacobsen ein av gestunum. Tað verður meira at frætta í komandi blað um Áse.

Annars býr hon: Pærevangen 12 st.tv. 2765 Smørum.

ANNA ASKHAM: Søgjan um heila øld

Elsti føroyingur, sum hevur livað alla síðstu øld og nakað afturat, greiðir frá sínum spennandi lívi. M.a. um tá skúlabørn í Havn vóru hildin at vera farin uppí 1. veraldarbardaga í parti við týskarum.

Vit hava havt samrøðu við tann elsta núlivandi føroyingin, nevniliga Onnu Askham í Havn. Hon er 102 ára gomul og er ótrúliga birg og skilagóð. Hon búði heima til hon var 100 ár, men er síðan flutt á Ellisheimið. Tað í sær sjálvum er ein vátan um, hvussu birg hon her, tí tað slepst ikki á Ellisheimið, uttan viðkomandi er sjálvhjálpin. Á ellisheiminum býr eisini systir hennara, Martha Matras, sum er 93 ára gomul. Burtursæð frá at hon er nakað blind, er hon eisini framúr væl fyrri. Martha eigur eisini sítt íkast til hesa samrøðu.

Henda samrøðan er komin í lag eftir prát við landsapotekaran, Hera Mørkøre, sum er bróðursonur Onnu og Marthu. Vit hildu, at ein slíkur møguleiki at fáa fest á blað upplivingarnar hjá einum, sum hevur upplivað Havnina og samfelagsgongdina annars alla seinastu øld, kundi ikki fara aftur við borðinum.

Heri skuldi so greiða fastrini frá hesi ætlan, og hetta mátti hann fyrst gera við at fortelja henni, hvør Óli Jacobsen var. Men tað var als ikki neyðugt. Hon visti væl, at Óli var sonur Elisú hjá Pola skómakaranum. Hon

mintist væl ta ungu Elisú, 1911-1997, sum arbeiddi í bókhandlinum hjá Hjalmar Jacobsen í 30-unum, og sum seinni flutti til Gøtu. So tá vit hittust, var tað longu sum at vit kendust.

Tað stuttliga er eisini, at Anna er fødd um sama mundið, sum Petur Alberg skrivaði sínar dagbøkur sum hálvvaksin. Hesar dagbøkur eru endurprentaðar her í blaðnum, so vit kunnu siga, at frásøgnin hjá Onnu er eitt slag av framhaldi av hesum dagbókum. Afturat hesum kendi Anna væl Petur Alberg.

Hevur upplivað alla menning í samfelagnum Fødd í 1901 hevur Anna upplivað stórt sæð alla menning, sum yvirhøvur hevur verið í Føroyum. Nærum tað einasta, sum hon ikki hevur upplivað, er, at húsini fingi innlagt vatn. Hetta hendi í Havn fá ár áðrenn Anna varð fødd. Av øllum tí, sum ikki var til, kann nevast vegir, bilar, ravmagn, radio, wc, telefon og annað. Meginpartin av hesum er ikki komið, fyrr enn hon var vaksin.

Og so ikki um at tala allar tær broytingar, sum eru hendar í Havn. Tá

Anna varð fødd, búðu bert 15.230 fólk í Føroyum og 1.656 fólk í býnum, har øll kendu hvønn annan. Tey stóð, sum vóru langt, langt burturi, tá Anna var barn, er í dag miðbýur í Havn, har tað í dag búgva 10 ferðir so nógv fólk, sum tá Anna varð fødd.

Anna og Martha hava eisini kent nógv av teimum persónum, sum vit í dag bert halda vera søguligar. Anna var javngomul við William Heinesen og Jørgen Frants Jacobsen, sum hon tí kendi væl. Tær báðar minnst eisini gamla Sloan, tá hann plagdi at ganga í býnum, og hann legði hondina á hendið á børnunum og segði "Tro på Jesus". Tær minnst eisini t.d. Jacob Lützen, sum var beiggji Onnu Evensen, og sum var ein av stórmonnunum í Havn. Tískil hava tær upplivað ta havnar søgu, sum vit onnur bert hava lisið um.

Foreldrini úr Lørvík og Kollafirði Pápi Onnu var Jákup Christian Mørkøre, sum var ættaður úr Lørvík. Men pápi hansara, Óla Jákup Heinesen, var tó ættaður undan Liðanum í Norðragøtu. Fyri gøtufólk kann tað hava áhuga, at Anna var trímennigur Liða Dáva, sum m.a. var ættarfaðir hjá Jarnskorunum. Mamma Jákup, Billa, doyði, tá hann var 8 ára gamal. Hann mintist hana við kølsvørtum, tjúkkum hári.

Tá mamman fall frá, kom hann at vera hjá hjúnum Onnu Katrinu, sum var gumma hansara, og Johan Olsen og børnunum teirra, Cathrina og Johanna Margretha. Her búði hann so sambært fólkateljingum, tá hann var 15 ár. Í fólkateljingini 1911 stendur, at Jákup er

Anna við stokkum 102 ára gomul.

fluttur til Havnar í 1885. Pápi Jákup, Óla Jákup, livir til 1890.

Jákup fór til skips við "Norðlýsinum" og var við har í tvey ár.

Hann kom seinni til Havnar at læra til snikkara, og hetta gjørdi hann hjá Glyvrasnikkaranum.

Ein sum kallaðist Lassin, og sum hann hevði siglt saman við, skaffaði honum innivist hjá bókbindaranum H. N. Jacobsen í Havn, sum búði í Quillingsgarði.

Droymdi fyrra mannin

Tað kann vera áhugavert at vita, hví pápin kom at eita Mørkøre til eftirnavn. Mamman hevði verið gift fyrr, og maðurin var deyður.

Hon giftist so aftur við Óla Jákup. Tey bæði áttu bert hetta eina barnið saman. Náttina fyri, sum hon átti, droymdi hon tann fyrra mannin. Hon hevði ætlað at uppkalla fyrra mannin við fornavni, men í dreyminum vildi hann hava barnið uppkallað við sínum eftirnavni eisini. Tí kallaði hon dreingin navnið hjá fyrra manninum íroknað eftirnavn, sum var Mørkøre. Tí hava hesi Mørkøre einki

ættarsamband við ta "røttu" Mørkøre ættina.

Fostursysturin, Johanna Margretha, flutti seinni til Havnar á Skansavegin og giftist við Óla av Lava. Mamma hennara, Anna Katrina, fylgdi seinni við og tók stóra klíggjavevin hjá sær við, og hon vevði fyri fólk. Hon doyði 68 ára gomul og hevði ongantíð verið sjúk. Anna og systkin hennara kallaðu hana fyrri omman á Skansavegi.

Tískil komu Anna og hennara systkin ikki at hava tað stóra sambandið til Lørvíkar.

Mamma Onnu var Johanna Sofía f. Niclassen, sum var ættað úr Kollafirði.

Hon kom eisini ung til Havnar. Tó kom hon fyrst til Nólsoyar at vera, hagarani mamma hennara var ættað, og síðan til Kaldbaks og hagani til Havnar, har hon hitti Jákup.

Rytter var kanska ikki so galin kortini. Tey bæði giftust so í 1896, og tey búsettust í C. Pløysengøtu, á horninum Nólsoyar Pálsøta, ella sum tey søgdu tá, C. Pløysengøta/Ormur langi. Hetta er beint við tað gamla dómhúsið, so tey

hava búð mitt í Havn. Tey bæði fingi 9 børn, seks gentur og tríggjar dreingir, har Anna var tað triðja í røðini, og Martha var tað sætta. Her kann verða nevnt, at øll bornini búsettust í Havn, og tað var allar dagar gott samanhald teirra millum. Tey gingu fast túr og skiftust so um at fara inn hjá hvørjum øðrum.

Pápin var snikkari, og her hevði hann gott til at bregða, tí pápi hansara var kendur sum ein góður timburmaður. Jákup hevði verkstað í kjallaranum. Tað at vera snikkari var veruliga at gera alt millum himmal og jørð. Hann var væl útgjørdur eftir viðurskiftunum tá. Martha minnst, hvussu góður ordan var í øllum. Hvør nál og alt annað lá, har tað skuldi liggja, so tað kundi finnast sjálvt í myrkri.

M.a. arbeiddi Jákup, ella sum hann varð kallaður Lørvíksjaku ella Snikkara-jaku, nógv fyrri amtmannin. Hetta gjørdi, at familjan kom nógv í samband við við donsku embætismenninar. Ein kundi trúð, at her var stórum klassamunur, men soleiðis minnst Anna og Martha tað ikki. Tey spældu saman

Framhald á næstu síðu

Martha, systir Onnu, sum eisini eigur sítt íkast í hesi frásøgn.

við embætismannabørnunum á jøvnum føti við hini børnini, og hesi lærdu eisini skjótt føroyskt. Hetta samsvarar eisini við tað, sum vit áður hava skrivað her í blaðnum um amtmannin Ringberg, sum var her í 30-unum, og sum Anna og Martha minnst væl. Hansara børn tosa framvegis føroyskt - 70 ár eftir at tey eru farin úr Føroyum.

Ein amtmáður, sum Anna minnst væl frá sínum barnaárum, var Svenning Rytter, sum var amtmáður 1911-1918. Hann hevur nú ikki fingið tað besta eftirmæli í Føroyum sum tann, ið m.a. spenti bein fyri, at føroyskt skuldi lærast í skúlanum. Men Anna hevur góð persónlig minni um Rytter. Hon minnst millum annað, at tey plagdu at fáa jólapakkar frá Rytter. Og tað, sum tær báðar minnst serliga væl, var, at jólapakkin var innpakkaður í jólapappír, sum tá var púra ókent! Børnini hjá Rytter vóru Karin, Margretha og Árne.

Millum aðrar av embætisfamiljunum, Anna minnst sera væl, er sorinskrivarin Helms, sum búði í Føroyum 1902-1912. Tey høvdu ein sera vakran urtagarð, sum eisini varð nýttur um kvöldarnar til selskap, og tá vórðu lyktir hongdar uppi í trøini. Hanna hjá Vága Kristoffuri var einaferð, eftir at tey vóru farin av landinum, og vitjaði tey. Tað fyrsta, børnini bønðu hana um, var at fara at baka drýl, tí tað høvdu tey saknað, síðan tey komu til Danmarkar aftur.

Eftir so stutta tíð var havin farin í órøkt, og Hanna segði seg ikki hava hjarta at siga teimum frá hesum. Embætismenninir máttu tá gjalda havarøkt av egnum peningi, og tað

vóru ikki allir, sum vildu nýta pening til urtagarð.

Av embætismonnum kann eisini verða nevndur Hans Christian Thygesen, sum var her um sama mundið sum Rytter, 1912-1918, og sum var eftirmaður hjá Helms sum sorinskrivari.

Her kom serliga Martha at kenna hesa familjuna, tí tey áttu dóttir, Mutte, sum var javngomul við Marthu. Her var heldur eingin klassamunur. Tey sluppu at spæla inni hjá dómara-num akkurat sum teimum lysti, og Mutte tosaði føroyskt sum ein føroyingur.

Seymaði madrassur til sanatorið

Hóast tey nógvu børnini, so hjálpti mamman eisini til í virkseminum hjá pápanum. Mamman polstraði nevnliga til dómis møblar. Hetta var eisini eitt vítt øki, tí her skuldi bæði gerast úr nýggjum og gomlum. Ein uppgáva hjá mammuni var, at hon seymaði madrassir til sanatorið. Tá madrassurnar fingur nýggjar eigarar, blivu tær "ovnaðar", sum Anna tekur til. Hetta merkti, at tær blivu hitaðar upp, so tær blivu sterilar. Hetta var sjálvsagt neyðugt fyri at fyrirbyggja smittu; hetta varð tó gjørt uppi á sanatoriinum, áðrenn tær komu oman á verkstaðið. Men uppgávan hjá teimum var at seyma uttanum madrassurnar, so hvørt tær slitust.

Jákup arbeiddi eisini nógv við máling. Og hetta var eisini eitt kynstur sum t.d. at fáa teir røttu litirnar. Jákup lærði frá sær til Poul í Geil, sum hann eisini samstarvaði nógv við. Poul í Geil, sum var sonur Djóna í Geil, gjørdist stóri málingahandilsmaðurin í Havn. Anna minnst, hvussu pápin

Anna saman við dótrini Marthu, sum býr á Strondum, og bróðursoninum Hera Mørkøre, sum hevur verið við til at gera hesa frásøgn.

plagdi at blanda málingarpulvur av ymsum litum fyri júst at fáa tann litin, hann vildi hava.

Skoytast skal uppí, at umframt sítt sjálvstøðuga virkseminum hevði Jákup starv sum pedellur við nýggja realskúlan, sum liggur beint við 1956-kommunuskúlan við inn-gongd úr Tórsgøtu. Hetta kundi eisini geva nógv arbeiði. Tað fasta var, at hann skuldi kyka, áðrenn børnini komu í skúla, og á vetri var kavarudding ein av hansara uppgávum. Og tá var jú meira kavi enn nú! So her skuldi ofta farast tíðliga upp.

Keyptu mjólk og skóru torv

Heima hjá Onnu høvdu tey ikki kúgv, sum var vanligt í Havn tá. Fyri at hava kúgv, var neyðugt at hava trøð, og tað høvdu tey ikki. Annars var ikki heldur pláss fyri kúgv, tí verkstaður var í kjallaranum. Tað kann eisini sigast, at við tí fulltíðararbeiði, sum Jákup hevði,

var ikki eins neyðugt hjá honum at hava trøð sum hjá teimum, sum ikki høvdu so fasta inntøku. Tey høvdu tó hønur. Mjólk fingur tey frá Óla á Kák og seinni frá meiarinum.

Men teirra húski var tó merkt av "stórbýnum", soleiðis at nógv varð keypt. "Teirra" handil var hjá Evensen, sum var Jóan Petur Evensen, beiggi Jens Christian, sum okkara lesararar kenna so væl.

Tí varð døgurðamatur eisini keyptur í ein fittan mun. Men tær báðar minnst tó, at tey fingur blóðpysu. Pápin plagdi at fletta fyri apotekaran Djurhuus, og fyri hetta fekk hann avroðini og her m.a. blóðið afturfyri. Tað varð goymt á verkstaðnum, har borsýra, sum varð selt undir navninum Aseptin, varð koyrd í fyri at varðveita tað. Hetta hevði neyvan verið loyvt í dag.

Tey plagdu eisini at fáa náttur frá ættini í Nólsoy.

Foreldrini hjá Onnu vóru Jákup og Johanna Sofía.

Tá skyldfólkini úr Nólsoy komu til Havnar, plagdu tey at hava seið og mjólk við sær. Serliga minnst Anna til ommubeiggjan, Johan við Garð, sum var pápi fyrru konu tann kenda skiparan Mortan í Hvannasundi. Her kann skilast til, at mjólkkin hevur verið ein luksúsvøra, í hvussu er fram til 1908, tá meiaríið við "Ruth" kundi fáa mjólk frá bygdonum.

Eins og havnarfólk gera

í dag, fór pápin oman í Vágshotn at keypa fisk, og hava vit eina stuttliga mynd, sum Anna hevur tikið av pápanum við tveimum teggjum.

Men tey skóru torv, og var hetta uppi við sápu-fabrikkina á veg niðan til Hoydalar. Tað var fast, at byrjað varð við torvskuri grundlógardagin. Hendan dagin kyndu tey eisini eld í haganum og hugnaðu sær.

Hetta er móðurættin í Kollafirði. Aftara rað f.v. eru Suffía, mamman, Nicodemus og Anna, sum var gift við Dánjal, mammubeiggjanum. Fremra rað er Jákup, pápin, Cilla, omman, ættað úr Nólsoy, og Poul, abbin. Á myndini mangla systkini hjá Suffíu, Dánjal, Niclas og Súsanna.

Her síggja vit Onnu saman við systkjum, foreldrum og ommu. Aftara rað f.v.: Anna, Oluffa, Poulina, Ragnhild. Miðraðið: foreldrini Jákup og Suffía. Fremsta rað: Jørgen, Sonni, Martha, Jens, omman Cilla og Poula.

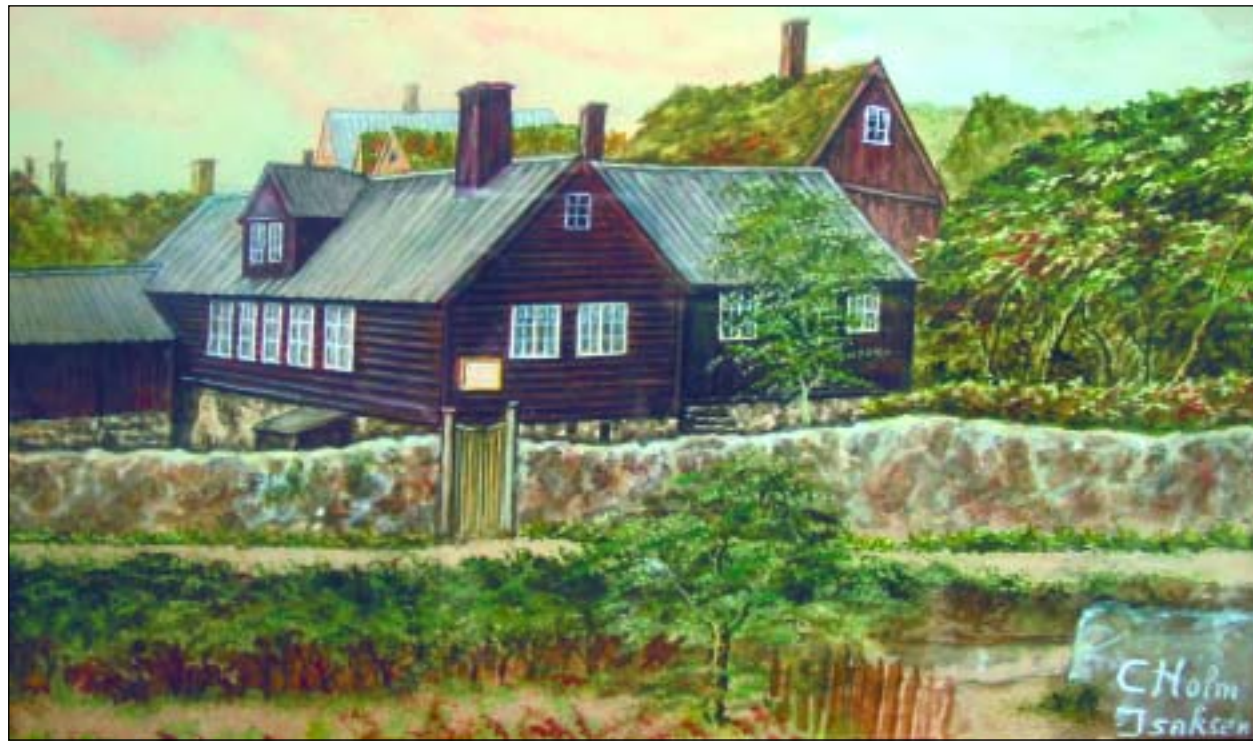
Hvat hendi í 1901?

Vit fara at lýsa eitt sindur av tí, sum hendi tað árið, sum Anna varð fødd.

Hetta gera vit at endurgeva burtur úr dagbókini hjá tí tá nýkonfirmeraða Peturi Alberg, ið Anna, sum umrøtt, kendi. Petur byrjaði sum 12 ára gamal at skriva dagbók, sum er ein framúr lýsing av Havnini um aldaskiftið sæð við dreingjaeygum. Hóast stórir drongur, so er hann eyggleiðari sum eitt

vaksið fólk, og í dag er lesarin púra ovfarin av, hvussu búgvinn hann tyktist at vera.

Vit taka nakrar av ársins hendingum burtur úr dagbókini fyri 1901. Summar av teimum eru kendar, men gerast meira nærverandi, tá vit fáa tær frá einum, sum sjálvur hevur verið eyggleiðari. Aðrar eru ikki kendar, men eru tó við at geva lesarum eina hylling av, hvussu langt tíðarskeið Anna hevur livað.

Anna greiðir frá, at undir 1. heimsbardaga vórðu telegramm við tíðindum frá krígnum sligin upp á Restorffs portur, sum er nakað á leið, har Hafnia er í dag. Portrið síggja vit á hesum málningi, sum er gjørdur av Kristin í Geil. Soleiðis sóu húsini út fram til 1904. Tí kann portrið hava sæð øðrvísi út í 1914, tá tað gjørdist “tíðindamiðdepil”.

Myndaeigari er Johan Restorff

“Tingakrossur” kemur út fyrstu ferð *Nytársdag*

Om Aftenen Engelsk Dans i Theatret til Kl. 3. Uhyre morsomt. Samme Aften udkom det første Nummer af Ugebladet “Tingakrossur”, som min Broder Christen redigerer, og som udgives af Aktieselskabet Fram. Det første Nummer gjorde storartet Lykke, og der fandt en rivende Af-sætning sted fra Trykkeriet.

At Tingakrossur byrjaði at koma 1.1.1901, var ein tann mest kollveltandi fjølmiðlahending í Føroyum. Her finga vit eitt blað, sum bardist ímóti teimum stóru og fyri tey smáu. Blaðið varð tey fyrstu nógvu árin stjørnað av Kristin í Geil, sum tað ikki er neyðugt at lýsa nærri.

Victoria drottning doyri
Lørdag 26. januar
Ankom en engelsk Trawl-damper hertil. Denne medbragte Budskabet om Dronning Victoria af Englands Død. (tirsdag den 22. ds.).

Hetta er ein stuttlig og

lýsandi frásøgn um, hvussu tíðindatænastan virkaði, tá Anna varð fødd. Men kortini gingu bert 4 dagar frá tí Victoria doyði, til hetta frættist í Havn.

Hetta hendi dagin eftir, at Anna varð fødd 5. mars
Onsdag den 6. Marts
Var der foranstaltet en Aftenunderholdning med Dans for Medlemmerne af Bager Hansens Sangkursus. Det begyndte med en March af L. Schumann,

Strygekvarteret 2 Violiner, Bratch og Cello, desuden var Fløjten ogsaa med for at styrke Prinsen, da han ikke var rigtig sikker i sin Stemme. Det gik meget pænt. Derefter sang vi (alle medlemmerne i Sangkurset) to enstemmige Fædrelandssange: Høje Nord af Josef Glaser og “Ja vi elsker dette Landet” af Richard Nordbrandt. Det gik ogsaa meget pænt, og Bager var meget glad derover. Saa blæste Anthon Degn “Sæterjentens Søndag” af Ole Bull, hvortil Aage Keil akkompagnere-

de på Piano og Poul Restorff spillede Violin. Aage Keil sang saa to sange og Ludvig Holbergs: “Den pantsatte Bondedreng” blev saa læst op med forskellige Stemmer af flere. Tilhørerne morede sig storartet, da den blev meget godt læst. Kornet blæste saa igen to “Til vor lille Gerning ud” og “Aage og Else”. Især den sidste var dejlig, og han blæste den saa nydelig, som man kan se sig... Efter at Bager Hansen igen havde kaldt “Sange-re” myldrede alle op paa

Í 1907 var kongavitjan í Føroyum, tá Fríðrikur 8. kom higar á veg til Íslands. Anna var tá 6 ára gomul, og hon minnst væl, at hon og systkinabarnið, Billa úr Fuglafirði, fóru út á Skansan at eyggleiða tað, sum fór fram.

Ein tann stuttligasta søgan hjá Onnu Askham er, tá skúlabørnini fóru út á Skansan at skjóta fyri kongi í 1914 og hetta kundi havt endað við diplomatiska kreppe.

Scenen igen, og vi sang nu “Jylland mellem tven-de Have” af Peter Weise og “Yderst mod Norden lyser en Ø” (Norsk Folkelmelodi). Disse to gik storartet, især den sidste og der blev klappet dygtigt. Nu spillede Poul Restorff to Nummere, hvortil hans Moder akkompagnerede og derefter - saa trillede vi rundt....

Víst hendi nakað á mentanarøkinum tá á døgum, og tað stuttliga her er, at Anna seinni kom at arbeiða hjá júst sama Poul Restorff, sum her upptráðkar saman við mammu síni dagin eftir, at Anna verður fødd.

Lørdag den 9. Marts
Ankom Dampskibet “Egil”, Kapt. Hausland, fra Norge. Den havde ingen post med fra Danmark, da Dampskibet “Inga”, som var afgaaet fra København kort i forvejen, havde taget den med.

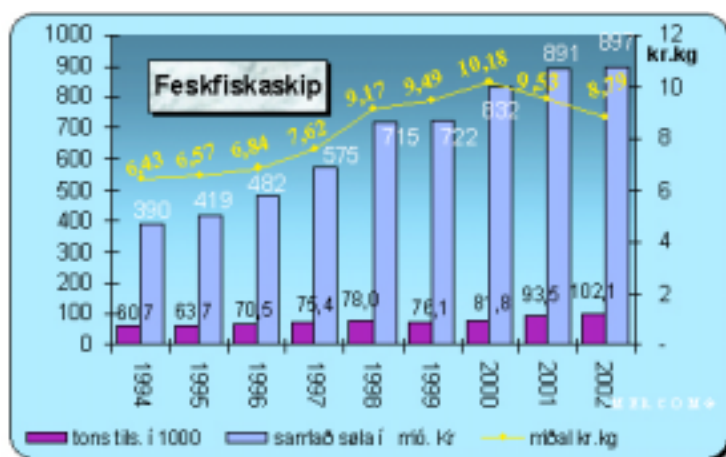
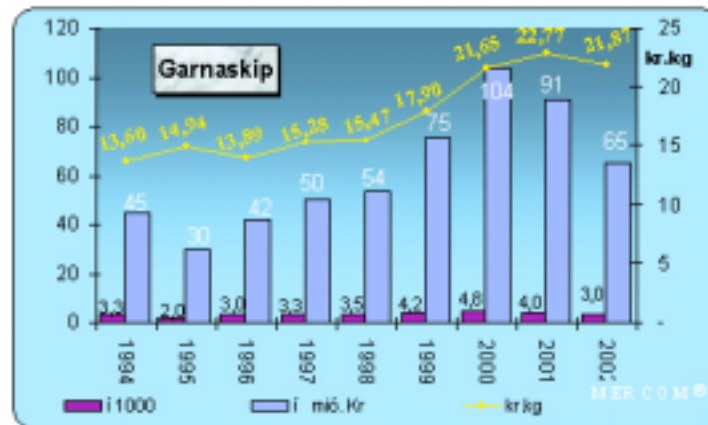
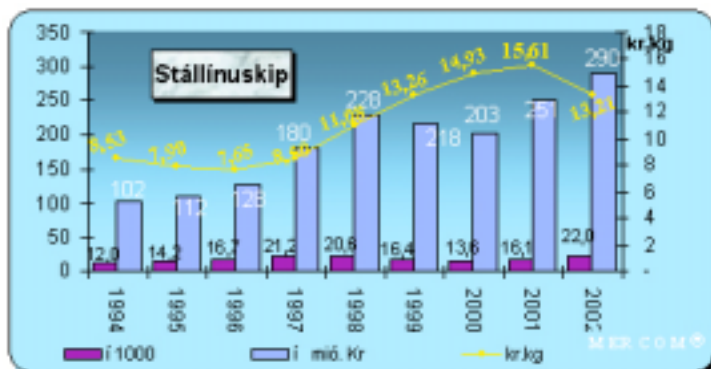
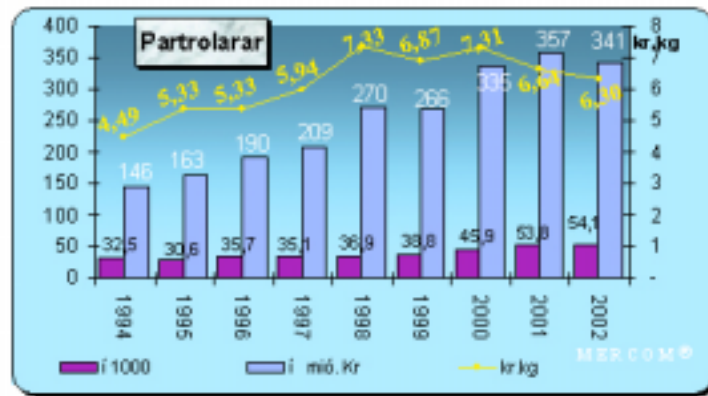
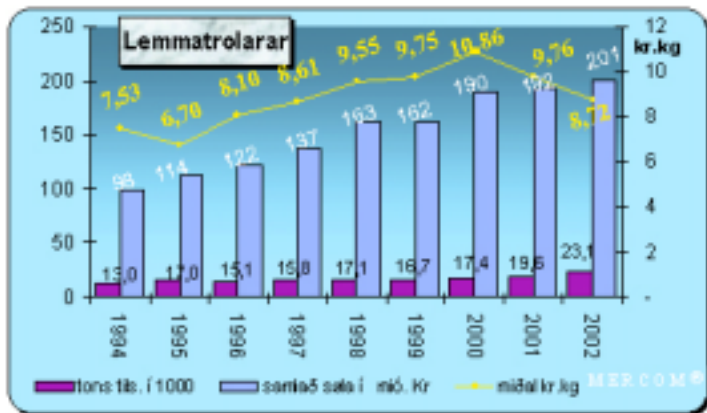
Søndag den 10. Marts
Blev der forevist en Gymnastikprøve af 12 af de bedste Medlemmer i Aage

Keils Gymnastikkursus. Tilstede som Dommere var Overlærer Bergh og Trykkeribestyrelsen J. P. Joensen og som Tilskuere alle herværende Redaktører. Den bedste Gymnastiker var Augustinus Hansen, som belønnedes med et rødt og gult Silkeskræft med Paaskrift. Han beholder det dog kun saa længe indtil han finder sin Overmand. Om Aftenen var der Dans i Gymnastiklokalet, som Skolekommissionen havde været saa venlig at overlade dem, da Flertallet i Klubbestyrelsen sagde nej for at laane Klubbens Teatersal. Dansen, hvortil vi spillede, varede til kl. 12.

Trý ferðafólk úr Danmark
Tirsdag den 12. April
Ankom Dampskibet “Laura” fra København. Som Passagerer fra København medfulgte Bageriejer Johan Restorff og Frk. Constance Jacobsen samt fra Leith Montør C. Ehlers.

Tá á døgum kundi lesast í bløðunum, hvør ið kom og fór við ferðamannaskipunum.

Gongdin í veiði og virði

Feskfiskaveiðan hjá 4 skipabólum 1994-2002 (tons)								
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Djúpvatnströlarar	12.974	16.956	15.060	15.848	17.056	16.653	17.446	19.643
Partrolarar	32.504	30.582	35.734	35.112	36.859	38.784	45.888	53.757
Línuskip	11.985	14.180	16.660	21.166	20.622	16.443	13.629	16.104
Garnaskip	3.280	2.000	3.024	3.255	3.474	4.208	4.792	3.984
Tons tilsamans	60.743	63.728	70.478	75.381	78.011	76.088	81.755	93.488
Kelda: Fiskerimannafélagið								
Fresh fish catches 4 vessel group								
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Deep water trawler	97.630	113.582	121.844	136.528	162.864	162.448	189.514	191.776
Pair trawlers	145.928	163.072	190.332	208.692	270.196	266.304	335.360	356.763
Longliner	102.221	112.020	127.500	179.816	228.438	217.969	203.490	251.394
Gillnetter / longliner	44.592	29.888	42.012	49.735	53.748	75.312	103.752	90.712
Mið. kr. tilsamans	390.371	418.572	481.788	574.771	715.246	722.023	832.116	880.645
Kelda: Fiskerimannafélagið 2003								

Töl kunnu, sum kunnugt, setast ymiskt upp. Fiskimannafélagið hefur í nógv ár gjørt eitt umfatandi hagtalsarbeiði, sum hefur verið endurgivið í okkara ársfrágreiðingum. Ein partur av hesum hagtølum er uppgerð yvir veiðinøgd, veiðivirði og kilo-prísum.

Óli M. Lassen hefur sett hesi töl í stabbar, og tey endurgeva vit her.

Ikki “fyri nothing” hóast sjeytifimm

Ein av okkara kendu fiskimonnum er Eli Petersen, ættaður úr Kvívík. Hann er ein av teimum, sum hefur siglt stórt sæð alt sítt vaksna lív. Hann er sera áhugaður í viðurskiftum hjá fiskimonnum, tí er hann eisini kendur í teirra felag, m.a. sum lutakari á landsfundum. Her

hefur hann ofta okkurt gott hugskot. Og skotin fyri tungubandið er hann heldur ikki!

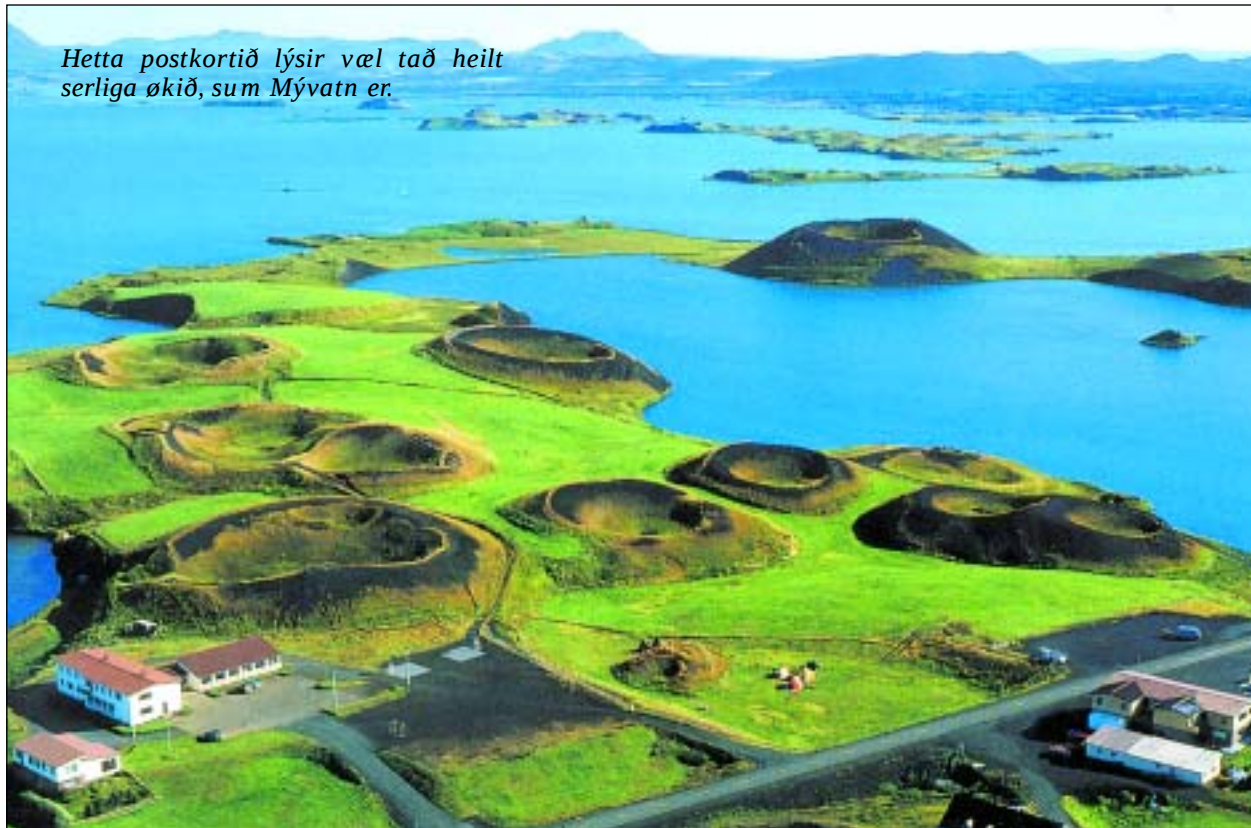
Her hefur hann verið á floti og avreiðir í Vágsbotni. Eli fylti 75 ár tann 6. februar. Hóast nakað seint so ynskja vit honum hjartaliga tillukku!

Komandi blað

FF-blaðið hefur ikki verið í summarfrí. Men vit hava tvær ferðir lagt eina viku eyka millum útgávnar. Hetta merkir, at komandi blað kemur 2. oktober. Men tá verður eisini nógv spennandi tilfar. Vit fara tá at hava 2. part av frásøgnini hjá Onnu Askham, sum ikki verður minni áhugaverdur enn fyrri partur.

Vit fara eisini at hava frásøgn frá ráðstevnini um trygd og heilsu hjá fiskimonnum, sum verður í Alaska 22-24. september. Tað verða eisini frásagnir um fiskivinnuni á teimum leiðum og annað tilfar við.1

Hetta postkortið lýsir væl tað heilt serliga økið, sum Mývatn er.

Her síggja vit kraftverk og royk.

Vitjan við Mývatn

Í seinasta blaði vóru fleiri frásagnir frá Eysturlandinum í Íslandi, har froyingar hava balst í 100 ár, og har fleiri hava møtt síni endaligu lagnu, sum vit eisini greiddu frá.

Sum tað eisini varð greitt frá, var tann føroyski íslendingurin, Elias, kominn úr Reykjavík, og var tað eisini honum fyri at takka, at so frægt spurdist burturúr.

Heim aftur skuldi koyrast, og tað enntá í einum strekki. Hetta tyktist sera møtimikið, tá tað kundi staðfestast, at strekkið var 657 kilometur. Upprunaliga var ætlanin at fara

eftir hálendinum. Hetta hevði verið væl styttri, men mjørki í erva gjørdi, at farast mátti ta meira vanligu leiðina fram við Norðurlandinum, har vit eisini komu til Akureyrar. Biltúrurin var mettur til einar 8 tímar, og hetta virkaði "ræðuliga" langt, tá ein kemur úr landi, har tað illa ber til at koyra meira enn ein tíma út í eitt.

Men Elias helt ikki, at hetta var nakað serligt at tosa um, so vit lögdu avstað frá Bakkafjørðinum uml. kl. 14. Og tað skal sigast, at hetta var als ikki so møtimikið, sum ein

kundi óttast fyri. Ísland er eitt so stórsligið og eitt so fjølbroytt land, at ein kundi illa fáa uppí lag at keða seg.

Tað skal sigast, at størsta upplivisið var Mývatn. Hetta er "bert" fjórðistørsta vatn í Íslandi, uml. 37 ferkilometrar stórt, hóast tað man vera kendasta vatn í Íslandi. Her eru nógvir hólmar og oyggjar, og dýpið er í mesta lagi 4,5 m. Vatnið er heims kent fyri sítt fuglalív, og her eru fleiri dunnslog enn nakra aðrastaðni. Tí er vatnið eisini friðað við lóg. Her er eisini sera veðurgott, og úr vatninum

Føroyska flaggið veittrar her millum tað íslenska og grønlandska.

rennur Laxá. At verðurlagið er gott, ger eisini tað, at nógvir landbúnaður er kring vatnið. Sum navnið sigur, so eru her eisini mýggjabitar í stórum tali. Men hetta valdast eisini ætt og hita. Vit vóru hepnir og sóu ikki ein mýggjabita.

Tað, sum ger økið áhugavert, er eisini gosvirksemið her, sum í stóran mun verður nýtt til orku og upphitan. Og her var Elias eisini á "heimabana". Hann hevur nevnliga arbeitt her í fleiri ár við at leggja hitarør, sum er

hansara "fak".

Her er eisini ein stór ferðavinna, tí tað man vera ein sjálvfylgja hjá nógvum ferðafólki at koma higar. Tí eru eisini nógv gistingarhús her eins og onnur tænasta fyri ferðafólk.

Vitjanin við Mývatn drýggjaði túrin eina góða løtu, men hetta var tað vert.

Síðan varð hildið áuttan steðg, til vit komu til hús seint um kvøldið, móðir og troyttir. Her bíðaði Lissy, kona Elias, við fiskasuppu. Sjáldan er ein máltíð gagnast so væl!

Men fyri at koma aftur til Mývatn. Tað er avgjørt vert eina vitjan.

Vit lýsa vitjanina við nøkrum myndum.

Her síggja vit Óla og Elias við Góðafoss ikki langt frá Mývatni.

Vit vóru í Hirtshals á páskum og kundu greiða frá, hvussu stór spor feroingar hava sett eftir seg í Hirtshals. M.a. eiga feroingar stóran part av nótarflotanum í býnum.

Eitt av hesum skipum er "Ruth", sum hevur eina langa søgu í Føroyum. Fyrst sum línuskipið "Leivur Hepni", síðan sum nóterskipið "Skálafossur" og at enda sum "Havlot". Síðan varð hann seldur til Hirtshals til kvívíkingin, Gullak Madsen, sum er ein av okkara royndastu nótarmonnum.

Tað hevur gingist væl hjá "Ruth". Tað hava nærum bert feroingar verið við, og harvið eru feroysk arbeiðspláss útvegað. Tá serliga skattaskipanin hjá fiskimonnum varð gjørd í 1997, fluttu teir flestu av manningini heim, og eru 10 av teimum 11, sum eru við í dag, (góðir) feroyskir skattaborgarar. Hetta er bert eitt dømi um, at skattaskipanin hevur beinleiðis givið inntøkur til feroyska samfelagið.

Nú er gamla "Ruth" skift út við eina nýggja, sum er væl betur útgjørd enn

Nýggj "Ruth"

tann gamla. Nýggja "Ruth" kann trola, tað hevði gamla "Ruth" ov lítil orku til; hon hevur 4.800 hk. maskinu, og siglir eisini skjótt, nevniliga 17,5 mál.

Her síggja vit t.v. skiparan á "Ruth" Mikkjal Godtfred. Við liðuna á honum eru hjúnini Gullak og Tove Madsen.

Hon tekur 1.100 t, og merkir hetta, at donsku nóterskipini eru munandi minni enn tey feroysku. Hetta kann so uppvigast við at fáa oftari uppi.

Nýggja "Ruth" er fimm ára gomul, bygd í Noregi í 1998. Hon hevur fyrst verið í Íslandi og síðan í Noregi, áðrenn hon er komin til Hirtshals.

Skipari er Mikkjal Godtfred, sonur Jón Godtfred,

sála, og Katrina. Tað kann verða nevnt her, at langabbi hansara, Dias á Heyggi, er kendur sum ein kann fremsti rokkiparin í Føroyum.

Nýggja "Ruth" kostar 50 mill. nkr. ella umleið 44 danskar. Skipið er 61 m. langt og 11,6 m. breitt.

Vit ynskja teimum á "Ruth", bæði reiðari og manning, góða eydnu við nýggja skipinum.

Starvsfólkaleiðari við hugsjónum

Vit sóknast eftir nýggjum starvsfólkaleiðara, nú dugnaligi starvsfólkaleiðari okkara hevur tikið við nýggjum avbjóðingum.

Nýggi starvsfólkaleiðarin gerst partur av einari fyrirøku við vísiónum og málum á starvsfólkaøkinum. Bæði starvsfólk og leiðarar hava seinastu árin verið í einari víðfevndari menningartilgongd.

Virkni starvsfólkapolitikkurin hevur stóran týðning soleiðis, at Sparikassin framhaldandi varðveitir og dregur dugnalig starvsfólk til sín. Starvsfólkini skulu støðugt mennast, so Sparikassin eisini í framtíðini megnar at veita kundunum framúr góða fakliga og persónliga ráðgeving.

Trivnaður og arbeiðsgleði millum starvsfólkini hevur eisini avgerandi týðning fyri Sparikassan, og á hesum økjum skal starvsfólkaleiðarin vera virkin.

Fyri at røkka hesum málum krevst ein góður og sjálvstøðugur starvsfólkaleiðari við menniskjakunnleika og áhuga fyri starvsfólkaviðurskiftum, og sum dugir væl at fáast við fólk. Innlit í Human Ressource Management – gagnnýtslu av starvsfólkaførleikum – er gott grundstøði.

Evnini at samstarva, samskipta og lurta mugu vera góð. Vit ynskja okkum eina eldsál, ið eggjar øðrum til og torir at ganga á odda. Stundum krevst eisini av starvsfólkaleiðaranum, at hann loysir ósemjur, og til tess krevst dirvi, innlit og oftani eisini humor.

Starvsfólkaleiðarin er sparringspartnari hjá stjórnini, deildarleiðarum og starvsfólkum í Føroya Sparikassa, og hann vísir beinleiðis til stjórnina.

Nakrar fyrisitingarligar uppgávur liggja eisini hjá starvsfólkaleiðaranum, m.a.

setan og útbúgving av starvsfólkum, lønarútgjalding og frítíðaruppgerðir. Á Starvsfólkadeildini starvast trý fólk, leiðarin íroknaður.

Starvið verður lønt sambært avtalu.

Áhugað eru vælkomin at venda sær til Bjarna Olsen, stjóra, á telefon 348575 ella á telduposti bjarni.olsen@sparikassin.fo.

Umsóknir skulu vera Sparikassanum í hendi í seinasta lagi týsdagin tann 16. september 2003. Tær skulu stílast til:

FØROYA SPARIKASSI
Att.: Bjarni Olsen, stjóri
Yviri við Strond 2
FO-100 Tórshavn

 FØROYA SPARIKASSI
www.sparikassin.fo

REPROZ

Vísiónin hjá Føroya Sparikassa er at vera brúkaravinaligasti peningastovnur í Føroyum. Í Sparikassanum starvast 181 fólk á 21 deildum kring um í landinum. Á deildunum veita vit ráðgeving og selja figgjarligar tænastur, har aðalvirðini eru tryggleiki og brúkaravinsemi. Á starvsfólkadeildini, Yviri við Strond 2, starvast 3 fólk.

Her er Anna avmyndað 100 ára dagin saman við sínum eftirkomarum, sum í dag telja 103. Og hon hevur skil á teimum øllum! Tað vóru ikki allir eftirkomarar við tá, og fleiri er komnir afturat síðan. Fjöldin vildi verið enn størri í dag.

Minnist kongavitjan fyri 96 árum síðani!

Í 1907 var kongavitjan í Føroyum, tá Friðrikur 8. kom higar á veg til Íslands. Anna var tá 6 ára gomul, og hon minnst væl, at hon og systkina-barnið, Billa úr Fuglafirði, fóru út á Skansan at eygleiða tað, sum fór fram. Anna gjørdi tá tað mistak, sum fleiri børn hava gjørt henni eftir. Hon helt amtmannin vera kongin. Búin hjá honum var jú nógv flottari og ógvusligari enn tann hjá sjálvum kongi! So her var sera lætt at fara skeivur.

Annars veit Petra í Horni frá eini stuttligari søgu í samband við hesa kongavitjan. Beint við amtmansborgina var ein stórir køstur við loki á. Fyri betri at síggja kongin, tá hann kom framvið, vóru fleiri farin uppá lokið á køstinum. Tey hava verið fleiri enn gott var, tí knappliga fer lokið undan, og fleiri fólk endaðu í sjálvum køstinum!

Gøtuljósini vóru 10 linjurs petroleums-lampur

Eitt, sum var nógv øðrvísi tá enn nú, var ljós. Tey brúktu petroleumslampur, men undir 1. heimsbardaga, tá petroleum ikki fekt, máttu tey nýta lýslampur. Hesar dálkaðu illa, men sum frá leið fingust lampur, sum minkaðu um hendan vansen. M.a. "uppfann" Nyholm Debes eina slíka lampu.

Hertil sigur Anna tó, at frú Joensen, kona Grønlands Johann, kom við hesum modellinum úr Grønlandi. Grønlands Johann varð sum kolonibestýrari avloystur av Johan Evensen, sum okkara lesarar kenna, fyrst í hini øldini.

Anna minnst, at kúlulýsi av grindahvali var tað besta sum brenni til lampurnar. Men meðan tað í dag bert skal trýstast á ein knøtt, skuldi lýsið fyrst bræðast!

Tá vóru eisini gøtuljós, men tey vóru eisini øðrvísi enn í dag, har tey tendra og sløkkja av sær

sjálvum. Tað fyrsta, Anna minnst til gøtuljós, vóru 10 linjurs petroleumslampur, sum vórðu hongdar í steyrar fram við gøtuni. Tær munnu meira hava verið ætlaðar at vísa, hvar vegurin var, heldur enn at lýsa upp. Men hetta var eisini ein framúr nytta. Seinni var tað Stormking, sum var ein meira framkomin lampa, sum virkaði sum ein primus, og var hetta eitt stórt framstig. Lampurnar skuldu bæði tendrast og sløkkjast, og tann sum, hevði hetta arbeiði, var Demmus á Jagri.

Tá kongsins føðingardagur kundi skapt kríggj Anna gekk í skúla í tí tá nýggja og framvegis stásiliga kommunuskúlanum, sum í dag hýsir umsitingini hjá býráðnum. Tað vóru seks klassar. Lærarar, sum Anna minnst, vóru Poul Jensen, sum var skúlastjóri, Hans Kamban, Jógvan Waagstein, sum eisini var ein kendur listamaður og tónleiksmiður,

og so Maria hjá Konrad. Anna minnst sera væl til Mariu fyri, hvussu væl hon dugdi at læra frá sær. Maria kom seinni í skúlasøguna, tí hon máttu fara frá sum lærari, tí hon gjørdist "baptist". Niels Skaale, sum hevur verið nógv umrøddur her í blaðnum, og sum legði navn til Skálatrøð, var abbabeiggi Mariu.

Tað varð annars ikki lært eitt føroyskt orð í skúlanum, men hetta gjørdi tó, at børnini kláraðu seg væl í donskum.

Ein skúladag minnst Anna betri enn aðrar, og var hann í 1914. Tað var fastur siður, at kongsins føðingardag, 26. september, varð farið út á Skansan at skjóta fyri kongi við kanónunum, sum enn standa har. Marsjerað varð út á Skansan við flaggberara á odda. Kommunuskúlabørnini gingu fyrst, og realskúlabørnini gingu aftaná. Hetta var beint mótsatt av tí, sum annars varð roknað fyri at vera "tignin", har realskúlabørnini vóru tey "finaru". Tann, sum skjeyt, var politisturin Sámal á Kráku-steini. Men júst í 1914 var fyrri veraldarbardagi júst brostin á einar tveir mánaðar frammanundan. Og tað vildi ikki øðrvísi til, at júst meðan tey skjóta fyri kongi, kemur ein enskur krússari, sum hevði hoyrt skotini, í Nólsoyarfjørð. Umborð har var tað sera nærliggjandi at hugsa, at týskarar høvdu tikið Fø-

Anna, Martha og tey høvdu nógv samband við donsku embætismenninar. Tey vóru grannar hjá sorinskrivararum. Ein teirra, Thygesen, átti trý børn kallað Mutte, Manne og Bimbo. Martha var javngomul við Mutte, stóra gentan á myndini. Tær spældu inni har sum teimum lysti. Martha minnst, hvussu tær plagdu at skreiða á trappugelendaranum hjá dómaranum.

oyar, og at hetta var eitt fíggindaálop, sum var í gongd. So her var ikki annað at gera enn at fara at rigga til mótálop. Men so langt kom tað tó ikki. Bretski konsulin, Valde-mar Lützen, fór umborð at forklára, hvussu hetta hekk saman, so henda diplomatiska kreppan fekk ein friðarlígan enda. At so týskarar tvey ár seinni søktu føroyskar sluppi, er ein heilt onnur søga.

Tíðindini vórðu sligin upp á Restorffs portur. Annars minnst Anna ikki so nógv til, at fyrri heimsbardagi hevði ta stóru ávirkan á dagligdagin. Men sum tað er alment kent, fekt ikki korn, og tá fóru føroyingar aftur undir korndyrking.

Men Anna kann tó greiða frá muninum millum tíðindaflutningin tá og nú, vit kunnu fylgja kríggjum sum ein fót-

Her búleikaðust tey í Havn í C. Pløeynsgøtu. Húsini t.h. eru hjá Óla av Kák og t.v. hjá Lenu í Gong.

Marta eigur hesa fittu myndina frá hesi tíðini. Hon var 9 ár, tá myndin var tikin. Tær aftastu trýggjar genturnar eru f.v. Ragna Hansen, Poula, systir Marthu og Onnu og Hilda Eriksen. Uttast til vinstru er Mutte Thygesen. Síðan koma Martha, Malla Egholm, Signhild Eriksen og Nella Egholm.

bóltsdyst heima í stovuni á sjónvarpsskíggjanum.

Undir 1. heimsbardaga fór tíðindaflutningurin fram á tann hátt, at telegrammini við tíðindi frá krígunum vórðu sligin upp á Restorffs portur, sum var á horninum, har gamla apotek er, og sum tá var urtagarður hjá kapteini-num. Johan M. Restorff, abbi Johan á Hafnia, og Johonnu, sum longu í 1916 gjørdist einkja. So bar til at skriva av og at taka tíðindini heim við sær.

Tá fólk ikki tordu í song fyri dómadegi Anna minnst Haleys kom-et í 1910, sum fekk fólk at óttast fyri, at nú var dóma-dagur komin. Anna sigur tað soleiðis, at halastjørnan var sum at síggja drekar við eldi aftaná sær. Anna minnst ikki til, at hon sjálv var rædd, men hon minnst, at fólk ótt-aðust fyri, hvat ið fór at henda, tá sjálvur halin rakti jørðina. Ta náttina, sum hetta skuldi vera, tordu fólk ikki at fara í song. Men einki hendi. Hendan halastjørnan kem-

ur higar hvørt 76. ár og var tískil aftur á okkara leiðum í 1986.

Plantagan sum partafelag Anna hevur enntá upp-livað plantaguna í Havn blíva til. Fyrsta træ varð sett niður, tá hon var 5 ár gomul, og varð tað sett niður av Óla í Króki. Tað vóru privatfólk, sum tóku stig til plantaguna, og var hon upprunaliga eitt parta-felag. Millum onnur átti vermamma Onnu eina aktiu. Plantagan varð stongd um náttina, so eitt "summarkvöld í plantag-uni" bar ikki til tá uttan hjá aktionerum! Teir høvdu nevniliga lykil til plantaguna, so teir sluppu altíð kvøldtúr.

Ferðast mátti við róðrarbáti til Kollafjarðar Sum børn komu tey nógv til Kollafjarðar, har tey hildu til hjá Niclasi mam-mubeigganum, sum var gubbi Onnu. Anna var so sera góð við hann og hekk altíð uppi í honum. Omman tók hana nógv til Kollafjarðar, tí hon

hevði eingilska sjúku. Í Kollafirði skuldi hon gøð-ast, sum var einasti og enn viðurkendur sum besti kurur móti sjúkuni. Her fekk hon serliga nógv mjólk og spik. Og spik fekk hon so nógv av, at hon seinni í lívinum ikki kundi torga spik.

Men tað áhugaverda er munurin á, hvussu Anna og tann 9 ára yngra syst-irin, Martha, hava upp-livað ferðingarmøguleik-arnar til Kollafjarðar, har tað í dag tekur eitt korter í bili. Í Martusa tíð varð farið við "Ruth", sum var nýggja stásiliga farið hjá Mjólkaforsýningi, sum kom í 1908, og sum var eitt rættiligt frambrot í ferðarmøguleikunum, eis-ini inn á Skálafjørðin.

Men tá Anna fór til Kollafjarðar at ferðast, var tað við árabáti! Hon mátti passa sær fart, tá bátur fór kortini, og so biðja um at sleppa við.

Anna minnst framvegis, hvussu óslætt tað kundi vera við Hólman. Vanliga var farið við Oyrareingja-bátinum. Mammubeiggin, Niclas, búði á Heyggi, sum var á leiðini, so Anna kundi verða sett av har. Niclas varð kallaður "pet-roleumskongurin", tí hann seldi petroleum og olju í Føroya fyrstu oljuhavn, sum var á Langasandi í Kollafirði. Hetta hevur tó verið í lítlum stíli, tí goymslan var í tunnum.

Her kann skoytast uppi, at Niclas man vera ein av fáum føroyingum, sum hevur verið uppi á Rock-all. Hetta var í 1886, tá hann var við "Delfinini". Tað kundi verið áhuga-vert í samband við hesa søgu at greiða frá, hvussu mammubeiggi Onnu upp-livdi Rokkin, og hvussu Anna minnst Niclas greiða frá hesum. Hann sigur frá í bókini um Rokkin hjá Niels Juel Arge:

"Laðbergið var ringt, einki undirlendi, so ein mátti velja sær ta bestu og kyrrastu løtu. Ein dagin seinast í mai fóru vit fimm mans í bátin og róðu til steinin. Líkindini vóru góð. Á útsynnings-horninum hildu vit á, og hildu hetta var einasta stað, ið vert var at royna. Ein kulla var at seta fótin í. Vit syftu okkum uppá. Tað var nakað mjátt niðaná, men ikki bilaði. Slættin er eingin uppi á, eysturrøðin er skørp. Hinar síðurnar eru heldur rundbøllutar.

Vit favnaðu steinin. Um-máls var hann 30 favnar, og størsta hædd frá sjóv-armálanum er 12 favnar. Vit sóu einans lomvigur og álkur á steininum. Lomvigareggini lógu í smáum kullum. Vit tóku 200 egg.

Grasstrá er ikki skapt á steininum. Helst er hann undirrokkin í ódnarveðri. Ikki er heldur heilt reint uttan um hann, tí ein fles liggur uttanfyri. Tarin av henni kemur upp undan, men steinurin sást ikki." Skiparin var Poul Niklái Danielsen, mammubeiggi Niclas og tískil ommu-beiggi Onnu. Poul Niklái var annars pápi Pola á Glyvrum.

Annars var kona Niclas ættað úr Horni í Havn. Hon kallaðist Katrina, og var systir tann gamla Dánjal í Horni, pápa m.o. Hannis, sum doyði fyri einum ári síðani. Petra, 91 ár, kona Hannis minnst væl tey bæði. Tá tey komu til Havnar, búðu tey í Horni, har tey feldu seg heima, tí hon var jú ættað haðani. Katrina hevði postin og var kanska tann, sum førði seg mest fram av hjúnunum. Petra mintist Niclas sum ein framúr hjartagóðan per-són, og hetta eru so eisini royndirnar hjá Onnu. Tá konan var deyð, kom Niclas til jóla við einum sekki av eplum og eini royttari gás og segði: "Hetta skulu tit eiga frá

Eins og í dag fóru havnarmenn í gomlum døgum oman í Vágshotn at keypa sær eitt kók. Her er Jákup komin til hús við tveimum teggjum. Hetta er ein frálík mynd, og tað stuttliga er, at myndatahari og framkallari er Anna sjálv.

Mammubeiggin, Niclas, og kona hansara, Katrina, komu at hava serligan týðning fyri Onnu. Til tey varð hon send at verða "gødd" fyri at sleppa frá "eingilsku sjúku". Og væl eydnaðist!

mær". Hvør skal siga, nú er tað eg, sum bestemmi. Men hann livdi ikki leingi eftir hetta. Hann gekk ikki av árinum.

Petra greiðir eisini frá einum dømi um, hvussu viðurskiftini vóru tá. Katrina var kend fyri "altíð" at vera í Havn! Tað

kundi enntá henda, at hon var sædd at fara til Kollafjarðar ein dag við "Ruth", eftir at hava verið ørindini í Havn, og so kundi hon aftur síggjast í Havn dagin eftir. Slíkt var óhoyrt tá á døgum. Men tá tað hendi, frættist tað eisini.

Tað munnu vera tey fægstu, sum vita, at plantagan í Havn upprunaliga var eitt partafelag. Her síggja vit Jákup, Ragnhild, Oluffu, Poulu og Sámál Erik, maður Marthu, á vitjan í plantaguni, tá trøini er minni enn manshøg. Aftanfyri tey sæst Hoydals-vegur, og hinumegin hann er Lítla Plantaga.

16 ára gomul varð Anna longu forlovað við Símun Askham. Eftir at hava verið forlovað í 8 ár giftust tey. Í miðuni er Thorleif.

Annar partur av frásøgnini hjá Onnu Askham kemur í næsta blað

Tíðindaskriv:

Almannastovan nýggjan bygnað

Fyri at bjóða borgarunum eina betri tænastu broytti Almannastovan 1. januar 2003 bygnaðin. Í nýggja bygnaðinum hevur Almannastovan 4 økisdeildir og 3 landsumfatandi toymi.

Økisdeildirnar

- portrini til Almannastovuna
Økisdeildirnar ráðgeva og vegleiða borgarunum í øllum viðurskiftum innan almannaøkið. Borgararar kunnu nú venda sær til avvarandi øksideild við øllum fyrspurningum og umsóknum um almannaveitingar. Eisini veita økisdeildirnar vegleiðing og ráðgeving um rættindi til almanna-veitingar.

Toymi

Á høvuðsskrivstovuni virka nýggj toymi innan arbeiðsmarknaðarøkið, barnaforsorgarøkið og brekøkið. Í toymunum er savnað servitan innan økini og verða umsóknir sum krevja servitan fluttar frá økisdeildunum til viðgerar í toymunum. Eisini er uppgávan hjá toymunum at ráðgeva økisdeildunum. Arbeiðsøkið hjá toymunum er alt landið og verða tey regluliga at hitta á økisdeildunum.

Nærri borgaranum

Átakið hjá Almannastovuni at koma nærri borgarunum umfatar fleiri stig. Almannastovan hevur í august mánaða skipað fyri kunningarfundum fyri samstarvsfeløgum kring landið.

Eisini er heimasíðan www.almannastovan.fo, fyri kortum tikin í brúk. Nakrir faldarar um ymsu almannaøkini og Almannastovuna eru gjørdir verða lagdir út á bókasøvn, til læknar, sjúkrakassar og aðrar almennar stovnar.

Nýggjar avgreiðslutíðir

Frá 1. september 2003 fer Almannastovan, eftir áheitan frá landsstýrismanninum í Almanna-málum, Páll á Reynatúgvu, at leingja avgreiðslutíðina soleiðis at telefonirnar, allar deildirnar á Almannastovuni og HTM hava opið allar yrkadagar frá kl. 9 til kl. 15.

Við hesum átaki ynskir Almannastovan at kunna veita borgarunum eina betri tænastu í nærum-hvørvinum.

Teldupostadressan hjá Almannastovuni er almannastovan@almannastovan.fo. og adressur og telefonnummur hjá økisdeildunum eru:

ØKISDEILD STREYMOY
Jónas Broncksgøta 27
Postrúm 3096
110 Tórshavn
Tlf: 353510
Fax: 353511

ØKISDEILD EYSTUROY
Heiðavegur
Postrúm 224
620 Runavík
Tlf: 448260
Fax: 448640

ØKISDEILD NORÐOYGGJAR
Klaksvíksvegur 78A
Postrúm 296
700 Klaksvík
Tlf: 457240
Fax: 457241

ØKISDEILD SUÐUROY
Postrúm 58
800 Tvøroyri
Tlf: 371620
Fax: 371520

Sáttmálin uppsagdur

Stjórnin í Føroya Fiskimannafelag hevur samtykt at siga sáttmálan við Føroya Reiðarafelag upp til 1. desember.

Nøkur orð um rættargangs-reglur og valdsbýti

Í uppritinum, sum Halgir W. Poulsen gjørdi fyri fiskimálaráðið, reisir hann fleiri prinsippiel mál, sum hava týðning fyri rættartrygd borgarans. Í seinasta blaði endurgóvu vit tað, hann skrivar, um hvørt ein avgerð, sum møguliga er ólóglig, eisini er ógyldig móttvegis borgaranum.

Her endurgeva vit tað, hann skrivar um rættargangsreglur og valdsbýti. Spurningar sum eru sera avgerandi fyri eitt rættarsamfelag.

Hóast mangur man halda, at Montesquieu og hansara triðýtslæra hevur verið í so ógvísiga dyrkað um okkara leiðir seinastu árin, er tað kortini ein ávís trygd í teirri einfaldu grundreglu, at hvør heldur seg til sítt. Løgtingið gevur saman við landsstýrinum lógir, landsstýrið umsitur, og dómstólarnir døma.

Sær til handa í eftirlitinum við landsstýrinum hevur lögtingið eina nevnd av lögtingsmonnum at hava eftirlit við, at starv landsstýrisins verður útint á lógligan hátt. Hetta er tann nevndin, sum vanliga verður nevnd landsstýrismálanevndin. Nevndin er skipað sambært § 38 í Stýrisskipanarlógini, ið sum kunnugt er frá 1994.

Um nevndina sigur stýrisskipanarnevndin m.a.: "Við hesi grein fær lands-

stýrismálanevndin eftirlitsheimild við starvi landsstýrisins, og kann nevndin um neyðugt bera so í bandi, at kanningarstjóri, sum lögtingsformaðurin setur, ger nærri kanning av, um nakað óregluligt er farið fram í fyrising landsstýrisins. ...Hugsast kann, at lögtingsformaðurin heitir á t.d. starvsmann hjá folketingets ombudsmand ella virkandi advokat um at gera slíka kanning.Um so er, at dómari varð settur at gera kanningina, kundi vandi verið fyri, at kanningin varð at skilja sum ein dómur, tað er hon ikki".

Nevndin førir víðari fram, at avleiðingarnar av, at kanningarstjórin kemur til ta niðurstøðu, at fyrising landsstýrismansins er óreglulig, er, at lögtingið kann gera av, at málið fær politiskar avleiðingar, t.e. at misálit verður sett á

Um hesi sjónarmið kann sigast, at eingin serfrøðingur hevur so frægt sum roynt at afturvísa hesum sjónarmiðum. Men tey eru fullkomiliga ignorerað av allari teirri polisku skipanini og teirri etableraðu pressuni. Hetta sigur alt um ta "retsbevidsthed", vit hava í Føroyum. Tað er kanska eisini avdúkandi, at vit hava ikki nakað føroyskt orð, sum lýsir hetta fyrbrigdi eins væl og tað danska.

Halgir skrivar:

ábyrgdarhavandi landsstýrismann ella alt landsstýrið. Nevndin sigur víðari, at "Skipanin kann sigast at vera eitt avmarkað slag av lögtingsins umboðsmanni fyri hvørt málið sær. Nevndin heldur, at hendan skipan eigur at vera roynd í verki, áðrenn støða verður tikin til, um ein umboðsmansstovnur skal stovnstast".

Umboðsmannin hava vit síðan fingið, og tað er helst ikki uttan grund, at starvsskipanin fyri landsstýrismálanevndina vísir nevndini á, at mál, sum hava við viðurskiftini hjá tí einstaka borgaranum at gera, eiga at verða víst til lögtingsins umboðsmann.

Stýrisskipanarnevndin leggur at enda dent á, at eftirlitið, sum framt verður eftir hesi greinini, er av rættarlíggum slagi, t.e. at landsstýrið heldur seg innan teir karmar, lóggávan setir. Eftirlitið fevnir sostatt ikki um, hvørt ein avgerð er forsvarlig ella

ikki út frá einum metingarsjónarmiði.

Tað er eyðsæð, at skipanin við landsstýrismálanevnd og kanningarstjóra ikki var ætlað sum ein "serdómstólur" at taka støðu til viðurskiftini millum borgaran og myndugleikarnar, sum nú tykist at vera vanlig hugsan millum lögtingsmenn.

Niðurstøðan hjá Halgiri í hesum spurningi er: Hevði landsstýrismálanevndin havt nýtt møguleikarnar í § 5 stk. 1 nr. 4) í starvsskipan sínari um, at málið átti at verið lagt fyri rættin ella víst máli-num til lögtingsins umboðsmann sambært § 5 stk. 2 í starvsskipanini, hevði verið sloppið undan, at eitt mál millum umsitingina og ávisan borgara gjørdist partur av politiskum ósemjum við harav fylgjandi undan-graving av rættartrygd borgarans.

Vit gera allar vanligar bilumvælingar sera biliga - so sum:

Oljuskift, motorjusteringar

Umvæla bremsir, koplingar v.m.

For- og bakhjólsleiðir og akslar

Og so hava vit tey vælumtóktu "TYFOON" dekkini, sum vit skifta

Sp/f Úrvalsbilar
FO-530 Fuglafjørður
Tlf. 444943 · 281943 · 217704

AGN

sild kúfiskur makrelur høguslokkur

hava dagligt samband um allt landið

P/F KAMBUR

STRENDUR · telefon: 447720 ella 448095 · fax: 448744

SENT VERÐUR VIÐ STRANDFERÐSLUNI

Vesturhavið Blíða

Fyrst í hesum árinum høvdu vit eina langa frásøgn um “Vesturhavið Blíða”, sum skapti søgu í Føroyum sum fyrsta stállínuskipið. Vesturhavið varð selt til Noregs, og her kom tað eisini at skapa søgu. Vit hava fingið hesa frásøgnina frá Andreas Bjørnerem, sum er sonur ein teirra, sum keyptu Vesturhavið.

Hann hevur sent okkum eina frásøgn um søguna hjá Vesturhavinum í Noregi. Hetta er eisini ein partur av søguni um føroyingar við norskum fiskiskipum, og ger hetta ikki greinina minni áhuga-verda.

Ved kai på Valderøy

Jeg har med stor interesse lest artikkelen om *Vesturhavið Blíða* i FF-blaðið nr 284. Selv om jeg ikke forstår alt tror jeg at jeg har fått med meg det meste. Jeg var ikke klar over at båten var innledningen til en ny epoke i færøysk linefiske, og det kan derfor kanskje være av interesse å høre at båten også var med i pionerarbeid etter at han kom tilbake til Norge.

Sommeren 1967 var jeg ferdig på gymnasen, og reiste på fiske med *Saltstein* som min far Knut hadde sammen med sin bror Mads og sin far Andreas.

Da de ved årsskiftet 67/68 kjøpte *Vesturhavið Blíða* reiste vi i januar -

Trangisvåg jonsok 1967 (Kaj Nolsø)

68 over og hentet båten. Mannskapet ble fordelt på de to båtene på hjemveien og bestfar var skipper på *Saltstein* (han ble 78 år dette året). Selv var jeg på *Vesturhavið Blíða*, og jeg husker at jeg var imponert over hvor godt båten oppførte seg i sjøen.

Da vi kom til Norge ble *Vesturhavið Blíða* tatt til Fiskerstrand Verft, og denne våren ble det gjort til dels store forandringer/modernisering om bord. Mellom annet ble lugarene ombygget: 4-mannslugarer ble 2-manns, 2-manns ble 1-manns osv. I styrehus og messe ble alt revet ut og nyinnredet. Dessuten ble det innebygget bak med luker for linekaster og garn.

Vesturhavið Blíða gjordist til *Saltstein*. Rett etter påske var *Vesturhavið Blíða* klar for sin første tur. *Saltstein* var solgt og *Vesturhavið Blíða* fikk navnet *Saltstein* med nr M-159-G. (Jeg var da i militæret).

Fiskeriet de neste årene var linefiske i sommerhalvåret/høsten og sei- og torskefiske med garn om vinteren/våren. Seifisket var til dels prøvefiske for Fiskeridirektoratet. Og høsten 1969 var det en tur til Grønland med line.

Våren 1971 dro *Saltstein* på prøvefiske i Biscaya for Fiskeridirektoratet. Jeg studerte i Bergen på denne tiden, og var om bord da de var innom på vei sørover.

Teir fyrstu við egningsmaskinu 5. mars måtte de inn til Brest for å sende hjem en syk mann, og fikk da telefon fra fiskeridirektøren med forespørsel om de var villige til å ta om bord

egne/splittmaskin for videre utprøving og utvikling.

De første forsøkene var allerede gjort på båter fra Finnmark og sørover. Den siste tror jeg var Husøy fra Ona.

Egnemaskinen var oppfunnet og patentert av Ole Alvestad fra Hareide, og var overtatt og videreført av Trio låsfabrikk i Stavanger. Splittmaskinen var oppfunnet og patentert av Konrad O. Haram fra Haramsøy. O. Mustad & Søn A.S. på Gjøvik hadde overtatt og videreført denne.

13. april startet monteringen ved Fiskerstrand Verft. Egnemaskinen ble montert på bakbord side akter, ved siden av line-

kasteren. Splittmaskinen ble montert helt foran i egnarhuset, også på babbord side. Mulighetene til håndegning ble da svært begrenset.

29. april ble første forsøk gjort i Hessafjorden. Forsøket viste at der fremdeles var mye som måtte rettes på.

Det ble mange turer mellom Fiskerstrand Verft og Hessafjorden!

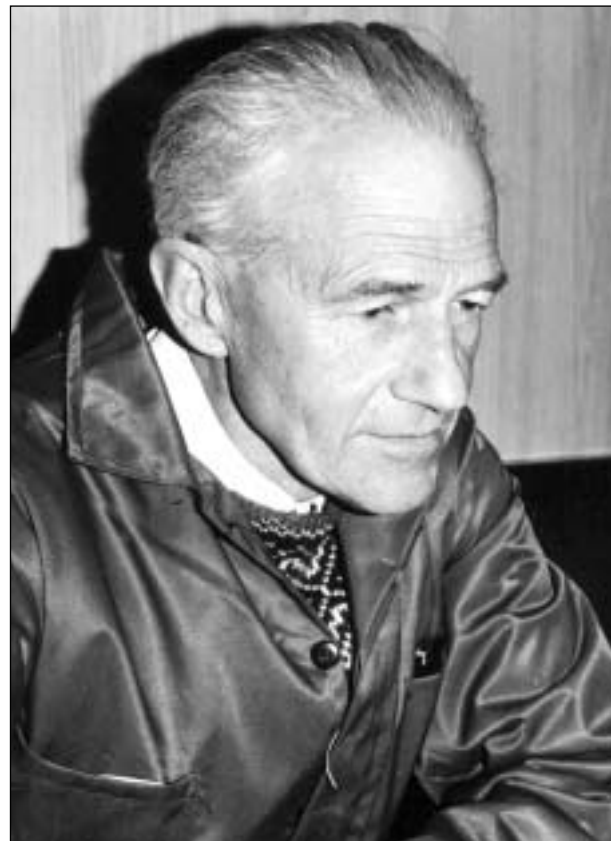
Men 8. mai var det klart for første tur som gikk til Færøyene. Med på turen var også tre ingeniører og en tekniker, i tillegg til mannskapet. Turen varte i 20 dager, og i løpet av denne tiden var *Saltstein* tre ganger inn på Færøyene for reparasjon/forbedring av anlegget.

Olaus ved egnemaskinen

Páll, Olaf og Olaus

Carl Sundt Hansen

Olaf ved splittemaskinen

Olaus og Olaf med handegning og egnemaskine

Jens i kjent stil

Páll

Til tross for svakheter og (ifølge mannskapet) løsninger som tydeligvis var funnet "ved Mjøsa" (Norges største innsjø, langt fra havet, der O. Mustad & Søn A.S. hadde fabrikken), var det positiv innstilling og de ble enige om at de var villige til å fortsette utprøvingen.

Selv var jeg ikke med denne turen, men jeg snakket med mannskapet da de kom hjem, og forstod at ikke alt hadde gått like glatt. M.a. på grunn av at enkelte av ingeniørene ikke var på bølgelengde med fiskerne i det hele tatt.

Men en ingeniør fra Trio, Carl Sundt Hansen, ble en av gjengen. Han var sammen med mannskapet, han hjalp til med fisken når det var mye å gjøre, og han tok sin tårn over alt. Jeg fikk forståelsen av at det mye var hans ære at mannskapet ikke snudde tomme ned og forlangte utstyret på land.

Tilbake i Norge ble det nå montert egnerhus på styrbord side som reserve dersom autolinesystemet skulle svikte. Det ble også montert et lite fryseri bak på styrbord side, slik at det ble lettere å holde jevn konsistens på agnet, noe som ble ansett som viktig for egningen.

Munur á hond-egning og maskinegning?

Neste tur gikk til Rock All. På denne turen skulle det også prøves om det var forskjell på fangsten mellom håndegnet og maskinegnet, da mange skeptikere mente at maskinegning ikke kunne bli like bra som håndegning.

Av de tre første stubbene var en håndegnet og to maskinegnet. Resultatet var 1000 kg på håndegnet og 5-600 kg på hver av de maskinegnede! Alt så et nedslående resultat for maskinegning!

Men de neste 30 stubbene, der annenhver var håndegnet, viste 2% bedre resultat for maskinegnet enn for håndegnet, noe som tilbakeviste påstanden om at håndegning var best.

Anlegget ble nå kjøpt, og var i kontinuerlig drift ombord på 11 turer, hver på ca 4 uker, til *Saltstein* ble solgt våren 1973.

Dette ble på mange måter en ny tid. Ikke bare at man slapp å bli sårfinnet av agnet!, men det ble også 6-8 timer hvile pr døgn, mot 3-4 timer tidligere!

Jacob

Føroyingar við Bortsett fra den første tiden var der med mannskap fra Færøylene på *Vesturhavið Blíða/Saltstein*. De fleste kom fra Sumba, men noen kom også fra andre plasser på Suderøy. Jeg minnes nok ikke alle, men noen var jeg sammen med på fiske hver sommer fra 1969 til 1972, da jeg hadde ferie fra studiene: Jens og Olaus Dam og Páll Vestergaard var jeg mye sammen med. Og Olaf Johannesen. I tillegg minnes jeg Brestir Vestergaard, Torfinn Thomsen, John Joensen (?). Og Jacob Thomsen, som fikk ei stor flenge i fingeren under kasting av line. (Skipperen sydde igjen, uten bedøvelse).

Jeg opplevde disse som svært flinke fiskere og gode arbeidskamerater, som jeg bare har godt å si om.

Men uten å forringe noen, må jeg nevne en mann, Olaf Johannesen fra Trangisvåg.

Han var primus inter pares, først blant likemenn.

Han var en praktkar i all sin ferd, både som fisker og privat. Da han mistet

Ved kai i Bergen

Olaf

livet så tragisk følte alle som kjente ham her at de mistet noen som sto dem nær. Og fremdeles blir han omtalt med varme og respekt når noen fra det gamle mannskapet møtes og snakker om "gamle dager".

Endaði á skips-kirkjugarði *Saltstein* ble solgt i 1973 til Harald Rørvik P/R, Vigra, overtatt oktober 1975 av Kåre Dybvik, Åle-

sund. I 1977 ble det installert ny maskin, 550Hp Alpha. I desember 1978 ble båten solgt til Johan Frøystad, Bølandet, og omdøpt til Frøyfisk, M-339-HØ. Den ble overtatt av Statens Fiskerbank avd. Ålesund i juli 1986 og kondemnert som fiskefartøy, og lå i mange år i opplag hos M.J.Ødegård A/S i Ålesund før den havnet i "skipsskirkegården" på botnen av Voldafjorden.

Det eksisterer ikke så mye fra *Vesturhavið Blíða* lenger, men her er noen gjenstander, m.a. det færøyske flagget som hang i bakmasta da vi hentet båten, og plata med navn, byggeår og byggenr fra Hatlås Verksted i Ulsteinvik. Og et krus fra D.P.Højgaards eftf., Toftir.

Mads t.v. og Knut Bjørnerem.

Menninir sum keyptu Vesturhavið Blíða

Søgan um “Vesturhavið Blíða” er ikki bert ein søga um keyp ella søla av einum skipi. Hetta er eisini søgan um serligt vinalag millum føroyingar og norðmenn, sum eisini skilst av greinini hjá Andreas Bjørnerem. Serliga minnst vit pápabeiggja Andreas, Mads, sum ein serligan føroyavin. Hann var í longri tíð næstformaður í Norges Fiskarlag og var ofta til fundir saman við føroyingum. Mads og Gunnar Gunnarson, sum í mong ár var leiðari á Fiskivinnustovuni í Tinganesi, vóru serstakliga góðir vinir. Vit vilja fegin senda honum eina heilsan frá okkum.

Vit hildu, at vit áttu at hava mynd av teimum, sum keyptu “Vesturhavið

Blíða”, og hesar hava vit fingið við hesi frágreiðing frá Andreas:

“Jeg sender et billede av min far (Knut) og min onkel (Mads) i messa på den gamle trebåten “Saltstein”. Mads er til venstre. Bildet er tatt et par måneder før vi kjøpte “Vesturhavid”, under kveitefiske utenfor Røst (Lofoten).

Bildet av min bestefar er kanskje tatt noen år tidligere. Han var som sagt med og hentet båten på Færøyene, og hele den våren (1968) var han med som mannskap mens min far var på Fiskerstrand Verft og hadde oppsyn med ombygging/klargjøring av “Vesturhavid”. Bestefar kom også ombord som mannskap i noen uker da Olaf mistet livet

Pápi Mads og Knut, Andrias. Ein rættiligur knassi.

så tragisk. (Bestefar var fødd i 1890).

Bildet av meg er tatt ombord i “Vesturhavid” (1972?). Jeg sitter på luken til fryseriet. (Det er tatt for ca 20 - 25 kg siden)

Da jeg vokste opp var Færøyene og folk der en del av hverdagen hjemme. Anna og Kaj Nolsøe, familien Albert Jacobsen, Paula (husker ikke etternavnet) med flere, var like vanlige i omtale som slekt og venner i Norge. Jeg var ikke stor før jeg fikk min første færøytrøye i gave. Kontakten er mindre nå etter det er slutt på fisket, men det er stadig kontakt med Anna og Kaj.

Dersom du ser dem må du hilse så meget.”

Hendan heilsanin er her við send víðari.

Andreas Bjørnerem, sonur Knut.

FF krevur endurgjald fyri manningina á "Jógvan S"

Fiskimannafelagið tekur sum so ikki stóðu til, hvørt tað er rætt ella lógligt, at “Jógvan S” fekk tað fiskiloyvi, sum nú er tikið frá teimum aftur.

Men felagið hevur ein greiðan hugburð til ta stóðu, sum manningin er komin í. Her eru 14 mans, sum eru púra ósekir í øllum, og sum frá degi til annan hava mist sítt arbeiði.

Tað er ikki so løgið, um hesir fiskimenn ikki skilja ta stóðu, sum teir eru komnir í. Sambært teirra og okkara barnalærdómi hava vit nú eina stýrisskipan, sum gevur landsstýrismanni fulla ábyrgd av hansara málsøki, og sum áleggur lógmanni at hava eftirlit við landsstýrismonnum, at teir røkja sítt arbeiði á fulldyggan hátt.

Samstundis hevur lögtingið eftirlit við landsstýrinum. Og er lógarbrot framt, sum ávísar landsstýrismaður hevur ábyrgdina av, so hevur lögtingið tilskilaðar møguleikar at lata landsstýrismannin taka avleiðingar av hesum.

Tað er als ikki tað, sum er hent í hesum máli. Landsstýrismaðurin gongur púra fríur í málinum, bedýrandi at hann einki kennir til tað “lógarbrot”, sum hann sambært stýrisskipanarlógini hevur ábyrgdina av. Løgmaður við síni eftirlitsskyldu gongur eisini leysur av ábyrgd, bedýrandi tað sama.

Teir einastu, sum verða revsaðir, eru reiðarin og so teir 14 fiskimenninir, sum einki hava við umrøddu málsviðgerð at gera. Tað er ikki so løgið, at fiskimenn spyrja, hvat hetta er fyri eitt rættarsamfelag, sum vit liva í!

Men FF fer ikki at finna seg í, at fiskimenn verða viðfarnir á ein slíkan hátt fyri at sleppa teimum veruliga seku undan teirra ábyrgd. Tí hevur felagsstjórnin í FF samtykt, at felagið vegna manningina fer at krevja endurgjald frá fiskimálaráðnum, fyri at teir hava tikið arbeiðsplássíð frá teimum. Hesum hevur FF boðað fiskimálaráðnum frá, og sakførari felagsins fer at taka neyðug stig í hesum máli.

Tíðindaskriv frá Heilafelagnum:

Á eykaaðalfundi tann 26. august varð nýggj nevnd vald í Heilafelagnum. Hon hevur skipað seg soleiðis:

Tórunn Guttusen, formaður
Paula Árnafjall, næstformaður
Annika Højgaard, skrivari
Jógvan Sofus Vágsheyg, kassameistari
Óli Jacobsen, hjálparskrivari

Tiltakslimir eru:
Siborg Arge
Marius Johannesen

Endamálið hjá felagnum er á einhvønn hátt at virka fyri teimum, sum eru rakt av apopleksi og afasi. Felagið hevur latið gera eina kanning av teirra korum í Føroyum. Úrslitið av kann- ingini verður lagt fram á almennum fundi í næstum.

Fyri at kunna gera nakað munadygt er neyðugt, at flest møgulig áhugað gerast limir. Limagjaldið er kr. 150 fyri einstaklingar og kr. 500 fyri stovnar v.m.

Tað ber til at gerast limur við at venda sær til felagið ella við gjalda nevndu upphædd til:

Føroya Sparikassa kt. 127.004.6
Føroya Banka kt. 499.540.8
Postgiro kt. 78050

Heilafelagið
postbox 3301
110 Tórshavn
tlf og fax 321520
telduadr: heilaf@post.olivant.fo

J. Paturssonar Gøta 18

FFblaðið
BLAÐ VERKA- OG VEIÐIMANNA
Ring um lýsingar á tlf. 31 15 69
ella send eitt fax á 31 87 69

gevrur
fyrir
MEIRI
MINNI

Bjargingarútgærð

á sjógvi og landi

Vit bjóða tað besta innan bjargingarbátar, bjargingarvestar, eldslökkkiútgærð, bjargingar og trygdarútgærð.

Umboð fyri kenda danska merkið "Viking".

- Bjargingarbátar
- Bjargingarnet
- Yvirlivissdraktir
- Flótidraktir
- Bjargingarvestar
- Bjargingarkransar
- Epirbar/neyðsendarar
- Radartranspondarar
- Eldslökkjjarar
- Eldávaringar
- Branddraktir
- Umvælingar
- Eftirlit

P/F Gummibátatænastan

Mannaskarð 4, Postboks 3223, 110 Tórshavn
Tel. 31 49 13, Fax 31 06 56, E-mail: gummibad@post.olivant.fo

Skal skipið vaskast?

Tosið fyrst við EYSTUROYAR REINGERÐ

- Serkunnleiki innan vasking av aptering
- Vasking av maskinrúmi
- Reinsa teppi
- Bona gólv
- Reinsa koyggju og forheng
- Reinsa gamalt bonivoks
- Seyma nýggj forheng
- Útvega máttur, brúsuforheng, voksdúkar v.m.
- Brúsubakkar "Homequeen vinyl"
- Eisini leggja vit nýtt linoleum ella teppi á dúrkið

Eysturoyar Reingerð

Postboks 41 · FO-650 Toftir · tlf./fax: 44 89 88
fartlf: 22 53 50 · teldupostur: nch@post.olivant.fo

MAN B&W Diesel A/S

Umboðið · Ernst Reinert

Alpaha Diesel motorar og eykalutir

Undir Glæðshøggi 10
FO-100 Tórshavn · Faroe Islands
Tlf: +298 31 33 84 · Fax: +298 31 30 64

**Vit hava
stórt úrval
av reiðskapi
til línuveiðu**

Vit framleiða:

Flótilínu ♦ Spunpolyesterlínu ♦ Reyða línu
Terylene/Danlinelínu ♦ Reina Terylenelínu
Hvítar, reyðar, bláar og svartar teymar nr. 4-20

Línurnar fáast úr 3,5 til 9 mm. Longd millum svøvlarnar eftir ynski.

Teymarnir fáast órippaðir ella rippaðir við húkum
í ymiskum støddum.

Vit hava eisini klæðir til fiski- og arbeiðsfólk frá innast til uttast.

♦♦♦**vælkomin inn á gólvið**

SNØRISVIRKIÐ

í Klaksvík

Tel. 455254 - Fax 457254
www.snorisvirkid.fo

TEYMAVIRKIÐ

í Runavík

Tel. 473000 - Fax 473001
www.teymavirkid.fo

we make fishing
more profitable

Vit framleiða og umvæla øll slag av trolum, so sum:

■ Rækjutrol ■ Botntrol ■ Flótitrol ■ Semipelagisk trol

Vit framleiða og umvæla snurpunótir til:

■ Lodnu ■ Makrel ■ Sild

Vit framleiða og umvæla nótir til alivinnuna umframt:

- Vaska og impregnera nótir
- Levera kompletar fortoyningar, akker, tog o.a.

Annars hava vit alla útgærð til trol, nótir og alivinnuna

VÓNIN LTD.

Høvuðsskrivstova:

Vónin P/F
Bakkavegur 22
530 Fuglafjarður
Telefon 444 246
Telefax 444 579
www.vonin.com

Tórshavn:

Álaker
Telefon 35 43 91
Telefax 31 33 19

Miðvágur:

Telefon 33 29 46

Tær bestu og bíligastu loysnirnar uppá

GDMSS-Radióútgærð	Furuno/Silor/JRC/I-Com
Radar við ARPA og Plottara	Furuno/Simrad/JRC
Ekkolodd-útgærð	Furuno/Simrad/JRC
Sonara-útgærð	Furuno/Simrad/kaio-
Navigatións-útgærð	Furuno/Simrad/JRC
Navigatións Plottara	Furuno/MaxSea/Simrad, Sodena
Autopilot - stór og lítil skip	Furuno/Robertson/Sperry
Autopilot - til bátar	Timco
Satellite Kumpass - 3xGPS	Furuno
Satellite - Navigation	Furuno/Simrad/JRC
Satellite - Kommunikations	Furuno/T&T/Sailor
Satellite - Sjónvarp	Applied/Sea Tel
Trol-sensarar og kabinet	Scanmar/Simrad
Gyrokumpass	Sperry/C-Plath/Anschutz

Sp/f Contrive Jsp Ltd.

FO-700 Klaksvík, Tlf.: 455244 - 214244, Fax: 456945

Søla og service:
Sjálvandi hava vit
útgærð til GMDSS
SYN og Service,
sum vit eisini gera

Arbejdsliv i Norden:

Frágreiðing úr Føroyum

Herfyri vóru Berit Kvam og Gunhild Wallin frá tíðarritinum Arbejdsliv i Norden í Føroyum. Tíðarritið verður útgivið av Norrøna Ráðharraráðnum. Tær báðar vildu gera eina rættiliga frágreiðing um støðuna hjá verka-fólki í Føroyum, og tær høvdu samrøður við fleiri av "aktørunum" á hesum øki.

Heilt nógv er gjørt burtur úr støðuna hjá fiskimonnum. Her vóru tær í samband við

FF, men tær vildu eisini tosa við "vanligar" fiskimenn og síggja eina fiskimannabygd. FF skipaði soleiðis fyri, at tær komu til Eiðis, har tær eisini hittu tveir royndar fiskimenn.

Vit endurgeva her greinina sum kom burtur úr júst hesum parti av vitjanina. Hon er skrivað á svenskum, men hetta skuldi ikki verið nakar trupulleiki.

Fisket

– en del av Färöarnas själ

Fisket bär den färöiska ekonomin, men betyder också så mycket mer. Kring fisket finns berättelserna om både hjältemod och ond, bråd död. Där finns könsrollerna som präglats av mäns frånvaro och kvinnors närvaro. Där finns vanan att ständigt leva med det oförutsägbara, som i sin tur påverkar sinnena.

När det är fullmåne ökar strömmarna i havet utanför Färöarna. Det vet Hannus Hammer, fiskare i Eidi på ön Eysteroys på norra Färöarna. Det vet också Jákup A. Joensen, pensionerad skeppare från samma plats. Det är en kunskap de förvärvat genom erfarenhet. De varit till sjöss i stort sett i hela sina vuxna liv, sedan de i tidiga tonåren följde i fädernas fotspår. De har vinter som sommar följt fiskens vägar, ibland till platser nära Färöarna, ofta till avlägsna fångstplatser utanför Island, Grönland eller i Barents hav.

– Det är en bacill man blir biten av som ung och den går aldrig över. Kanske har den mattats lite först nu, säger Jákup A. Joensen med ett leende som når ögonen. Eidi är ett litet fiskesamhälle som ligger vid en skyddad vik, längst norr ut på ön Eysturoy. Det är en av drygt hundra små tätorter som dyker upp överallt i det vackra, färöiska landskapet.

Grunden för de flesta av dem är fisket och så

också för Eidi. Här har det funnits båtar från 1100-talet och det präglar livet och släkthistorierna. När Hannus Hammer visar väggen med porträtt av sina och hustrun Ranvås släktingar har de flesta anknytning till havet. Hans far var fiskare och fyra av de fem sönerna fiskar också. När det glider in en båt i hamnen tar han självklart fram en kikare och tittar, liksom utan att tänka på det. Att följa livet på sjön är en del av vardagen här.

I femtio år har han varit på sjön varje dag. Numera jobbar han på däckat på en färskfiskebåt, men hoppar ibland in som styrman.

– Jag har seglat med en båt härifrån i åtta år och det är den bästa båten på hela Färöarna. Det är ett fint, fint kamratskap, säger Hannus Hammer.

Några hundra meter högre upp i samhället bor Jákup Joensen med sin fru Marna. Nu är han pensionär efter att ha varit skeppare på egen fiskbåt. Också han har tillbringat hela sitt yrkesliv på sjön,

Eiði – ett fiskesamhälle på Eysteroys.

med undantag av tio år då han var tillsynsman på en damm. Han minns än hur glad han blev den dagen han blev uppsagd. Han hade längtat ut till havs.

– Det har inte varit ett lätt arbete, det är hårdare än att vara på land, men jag har haft det gott med det, säger Jákup Joensen. Fisket fanns i blodet från början. "Jag blev glad när jag såg en torsk", säger han och berättar om glädjen när han var barn och fiskade nere vid fjorden och fick sin allra första fångst. Som en röd tråd i mötet med människorna på Färöarna finns fisket. I dag finns cirka 2500 anställda fiskare, men på till exempel 30-talet var 3 500 fiskare av en befolkning på 20 000. Så är också fisket en del av Färöarnas själ, säger Óli Jacobsen som sedan 32 år är ordförande för Færøernes

Fiskeriforening. Han har också varit medlem i lagtinget i fyra år och minister i ett år.

– Här har alla haft anknytning till fisket. Det har påverkat mentaliteten. Många har haft övernaturliga upplevelser, de har drömt eller känt på sig att "nu sker något". Det är också ett samhälle som präglats av väntan. Man väntade och väntade och väntade, säger Óli Jacobsen.

I dag finns kommunikationsmöjligheter när båtarna är ute till havs. Men när Hannus Hammer och Jákup Joensen började fiska på 40- och 50-talet kunde det gå många veckor innan de fick kontakt med familjerna. Båda återkommer till hur svårt det har varit att tillbringa så mycket tid hemifrån. Hannus Hammer minns med en rysning när han

som 19-åring var borta ett år i sträck, så när som på en vecka. Numera är han sällan borta längre perioder än tio dagar och det passar honom bättre. När de sju barnen var små arbetade han också med en egen mindre båt, en "hjemmefiskebåt" och var några år på en fiskeodling. Han beskriver de åren som de allra bästa. Då fanns tid för egna intressen.

– På land förstår de inte hur det är att vara borta så mycket hemifrån, men Ranvá vet vad det innebär, säger Hannus Hammer och tittar med ohöjd värme på sin fru sedan mer än 40 år. De färöiska kvinnorna levde utan sina män i långa perioder och de fick lära sig att klara det mesta.

– Många säger att det är kvinnorna som är de riktiga hjältarna. De skulle

klara allt. På Färöarna finns inte begreppet "ushållspengar", säger Óli Jacobsen.

Den moderna tekniken med bland annat GPS och ekolod har inneburit att färre båtar förliser. Förr kunde båtar helt enkelt försvinna och Óli Jacobsen, Hannus Hammer och Jákup Joensen har alla förlorat familj eller vänner på sjön. Hannus Hammer berättar att "Stella Argus", den båt där han en gång började som mäsbojke, gick ner med 30 man. Och även om han hade slutat där, så kände han många som dog.

Óli Jacobsen berättar synbart rörd den ena dramatiska historien efter den andra om den utsatthet som många av fiskarna levde och fortfarande, om än i mindre grad, lever under. Det är livsvillkor som skapat en stark soli-

Jákup A. Joensen, pensionerad skeppare frá Eidi.

Hannus Hammer, fiskare i Eidi.

daritet mellan människor, säger han och berättar om den man som lämnade över sin plats i livbåten till en kamrat som hemma hade stor familj att försörja. Han dog, men dotter som fick hem sin far välbehållen, ägnade resten av livet att hjälpa den omkomnes familj. Längre fanns inget annat trygghetssystem än den hjälp människor kunde ge varandra, och ska man döma efter den vänlighet som möter främlingen på Färöarna är det en inställning som lever kvar. Även en tillfällig besökare vaggas snart in i en känsla av att här hjälper människor varandra.

En annan hjälte är Ziska Jacobsen, en ung man som riskerade livet efter att skonaren Ernestine hade gått på grund utanför Island i en svår snöstorm. Vattnet sköljde över båten och åtta män hade redan spolats överbord och omkommit. Då knöt Ziska en tamp runt midjan, hoppade i det iskalla vattnet och lyckades efter flera försök ta sig i land. Med hjälp av repet kunde resten av besättningen räddas. Fortfarande är en förlisning en nationell angelägenhet och varje olycka läses upp i den färöiska radion. Där meddelas också tid för begravningar och det berättas som begravningar där hundratals människor följer de döda till den sista vilan.

Den moderna tekniken har också förändrat själva fiskandets villkor. I dag går det till exempel att med teknikens hjälp lokalisera fångsten.

– Erfarenheten betydde mera förr. I dag tar man till exempel ekolodet till hjälp för att se var fisken

finns och en brusten lina återfinns lättare och det är viktigt att man förstår sig på maskinerna. Ändå vill jag inte framställa gamla tiders män som bättre, men de var tvungna att tänka på ett annat sätt, säger Jákup

Joensen med en ödmjukhet fri från förställning, som verkar prägla många av dem vi möter på Färöarna.

De senaste sex åren har fisket varit bättre än någonsin. Inkomsterna är goda. Men både Jákup Joensen och Hannus Hammer har fått känna av att fiske är en osäker födkrok.

– Den som har sin matsal på havet lever osäkert, säger Jákup Joensen. 2 500 fiskare hämtar upp

den fisk som det färöiska samhället vilar på. För den oinvigde borde de ha den allra största status, men så verkar det inte riktigt att vara.

– Han föll djupare och djupare och blev fiskare, skojar Jákup Joensen och citerar ett gammalt talesätt. Allvarigare lägger han till:

– Man känner sig väl som folk flest. Jag har i alla fall aldrig känt att vårt yrke skulle vara förknippat med särskilt mycket stolthet. Förr var fisket mer av ett mandomsprov än vad det är i dag. Det tycker Andreas Hammer, son till Ranvá och Hannus. Han är hemma några dagar, ledig från sitt arbete som över-

styrman på en räddningsbåt som servar oljeplattformarna i Nordsjön och som har sin hemmahamn i Esbjerg. Han var tidigare fiskare, och skulle med dagens goda fångster tjäna bättre på det, men han tröttnade på otryggheten.

– När jag var fjorton år så var det en del av manligheten att kunna sköta en båt och fiska. Det är på väg att ändra sig. I dag går inte fjortonåringar till sjöss och statusen är inte densamma. Numer hoppas många färöingar på oljan, säger han. Det är inte svårt att rekrytera ungdomar till fisket, hävdar den facklige företrädaren Óli Jacobsen. Men det har mera fått karaktären av ett genomgångsyrke. Och visst har yrket status, åtminstone hos gemene man, om än inte tillräckligt hos myndigheterna. Men, högst status ger ett yrke med fast lön i dag.

Om en sak verkar de flesta färöingar rörande överens. De är nöjda med den färöiska fiskepolitiken som bygger på att varje båt har ett antal fiskedagar, cirka 200 per år, istället för kvoter som många andra länder. Islands "kvotabaroner" nämns som ett skräckexempel. Det färöiska sättet skapar mångfald i fiskesätten och ger en decentraliserad struktur.

Fisken ses som folkets egendom och inget som ska monopoliseras av några få. Systemet med fiskedagar förhindrar också överfiske.

– Vi kan styra om vi vill, vi människor, säger Hannus Hammer.

Óli Jacobsen, ordförande för Färöarnes Fiskeriforening.

Almannastovan nýggjar avgreiðslutíðir

Frá mánadegnum 1. september 2003 broytti Almannastovan avgreiðslutíðirnar. Telefonirnar verða tiknar og móttøkurnar hava opið hesar tíðir:

Kl. 9 til kl. 15 allar yrkadagar.

Øll, ið ynskja at seta seg í samband við Almannastovuna, verða biðin um at venda sær til deildina í avvarðandi øki:

Í Klaksvík fyri Norðoyggjar, á Tvøroyri fyri Suðuroy, í Runavík fyri Eysturoy og í Tórshavn fyri Streymoy, Vágar, Sandoy, Nólsoy, Skúvoy og Hest. Viðtala er í Vágunum hvønn mánadag.

Almannastovan í Tórshavn

Jónas Broncksgøta 27
Postrúm 3096
FO- 110 Tórshavn
Tlf. 35 35 10 · Fax 35 35 11

Almannastovan Norðoya deild

Klaksvíksvegur 78A
Postrúm 296
FO- 700 Klaksvík
Tlf. 45 72 40 · Fax 45 72 41

Almannastovan Eysturoyar deild

Heiðavegur
Postrúm 224
FO- 620 Runavík
Tlf. 44 82 60 · Fax 44 86 40

Almannastovan Suðuroyar deild

Postrúm 58
FO- 800 Tvøroyri
Tlf. 37 16 20 · Fax 37 15 20

Viðtalan í Vágunum

Heilsumiðstöðin
FO- 370 Miðvágur
Tlf. 33 29 80

Almannastovan

Tíðindaskriv:

Edrúir alkoholikarar og avvarðandi flyta í nýggj hús

Leygardagin 30. august var ein stórir dagur fyri 12 stigs bólkarnar, sum seinastu árin hava hildið til undir vánaligum hólsviðurskiftum á Gamla Reinsarinum í Tórsgøtu í Havn. Tá varð flutt niðan á Tinghúsveg 37 í eini gomul, nosslig hús við hugnaligum urtagarði rundanum.

Bólkarnir eru Anonymir Alkoholikarar, Al-Anon, NA og VBA. Felags fyri allar hesar bólkur er, at limirnir antin hava verið bundnir av rúsdrekka og rúsevnum ella eru avvarðandi at rúsdrekka- og rúsevnmisnýtarum. Anonymir Alkoholikarar hittast á AA fundum. Avvarðandi hittast í Al-Anon.

Fólk, sum serliga hava verið bundin av narkotiskum evnum og tablettum, hittast í NA, og vaksin børn hjá alkoholikarum hittast í VBA.

Nógv hevur verið gjørt fyri at umvæla og hugna um húsini. Hetta arbeiði er nú liðugt, og húsini verða framyvir ein hóskandi karmur um virkseimið hjá bólkunum.

Fundirnir í nýggju hølunum verða teir somu, sum lýst hevur verið í bløðunum seinastu árin.

Størri álit á einum "óheftum" enn "privatum" lögfrøðingi

Tað tykist at vera meira og meira greitt, hvussu Føroyar verða avmonteraðar sum eitt rættarsamfelag.

Fregnir roynir so sítt. Teir kunnu sjálvsagt hava rætt í, at tað er undirgravandi fyri alla politiska skipan, um landsstýrismenn fara til privatar advokatar at eftirkanna lögfrøði og niðurstøður hjá landsstýrismálanevndini, tá teir koma í trongd. Men hetta er sjálvsagt treytað av, at ein kann hava álit á, at nevndin veruliga umboðar eitt "hægri rættvísí".

Tey privatu lögfrøðiligu upprit, sum eru komin fram í "Jógvan S"-málinum, lýsa tó viðurskifti, ið landsstýrismálanevndin ikki kemur inn á. Nevni-

liga hvør tað er, sum skal revsast, um nakað lógarbrot er framt. Her er komið fram, at tað er sera ivasamt, um tað er í tráð við siðvenju í einum rættarsamfelag at revsa t.d. manningina, soleiðis sum tað er gjørt í hesum máli. Og tað er bert takkað veri uppritunum, at hesin spurningur er reistur.

Men nu er Fregnir farin at billa sínum lesarum inn, at tað skal ikki bera til at lurta eftir uppritum frá privatum advokatum, tí teirra niðurstøður eru "bestiltar", og tí eru tær virðisleysar.

Tá er munur á "óheftum" lögfrøðingum sum umboðsmanninum og lögfrøðini í landsstýrismálanevndini. Hesi hava sambært Fregnir bert eittans

endamá, og tað er at koma fram til "sannleikan" í málinum - uttan at hugsa um nøkur sum helst áhugamál!

Ein kann undrast um, at vaksin fólk við stórum royndum kunnu føra fram slík sjónarmið. Tað er so avgjørt einki, sum undirbyggir tað sjónarmið, at "óheftir" lögfrøðingar ikki skulu lata seg "bestilla". Vit kunnu bert hyggja at heimssøguni, hvussu dóm-arar til eina og hvørja tíð hava runnið ørindi fyri maktthavararnar. Tað eru enntá dømi um hetta í danska ríkinum í nýggjari tíð.

Verður hugt at støðuni í Føroyum, er hon enntá verri. Tað er meira reglan enn undantakið, at almen-nir embætismenn gera niðurstøður, sum eru bílagdar. Tað eru nevnd nógv dømi um hetta her í blaðnum.

Tað mest "groteska" dømið er um, tá landsstýrismálanevndin í farna valskeiði "bestilt" og fekk eitt upprit frá "óheftum" lögfrøðingi um, at tað ongan týðning hevði fyri eina tingviðgerð, sjálvt um lögmaður hevði logið fyri tinginum. Í tí førinum

hóskaði henda "lögfrøðin" til politiska viljan og var tí ein gloypibiti. At hetta var beint í strið við eina ta fremstu megingrundregluna í politikki hevði tó ongan áhuga.

Í stuttum kann sigast, at tann, sum slúkar eitt lögfrøðiligt upprit, uttan at brúka høvdið, er "lost", uttan mun til hvørjum lögfrøðingi tað er komið frá.

Tann mest ússaliga umbering, sum kann hugsast, er, at "eg eri ikki lögfrøðingur". Stórir partur av lögfrøði er nevnliga sunn fornuft og eisini rættarkensla. Við hesum báðum eiginleikum kunnu sjálvt tú og eg meta um dygdina á einum lögfrøðiligum uppriti.

Støðan í dag er tann, at øll almenn lögfrøði valdast "politiska viljan". Tað kemur neyvan fyri, at politiski viljin fær tey boðini frá sínum "óheftu lögfrøðingum", at hetta ikki ber til. Alt ber altíð til. Eingin lóg er til hindurs fyri nøkrum sum helst.

Tí er øll lögfrøði eini ellibiti, har eingin veit, um hann er keyptur ella seldur.

Eingin hevur lýst rættarstöðuna í Føroyum so væl sum Høgni Hoydal sjálvur í seinasta partinum av hesum tíðindunum.

"Politiski viljin" er omanfyri "siðvenjuna í einum rættarsamfelag". Hetta verður eisini gjøgnumført 100%. Í einum rættarsamfelag er tað øvugt. Her má politiski viljin byggja seg fyri "siðvenjuni í rættarsamfelagnum".

Stórverkføll hoyra fortíðini til

Hetta sigur formaðurin í fakfelagnum Dansk Metal, sum vil endurskoða verkfallsvápn

Stórverkføll, har alt letur aftur, og fólk kappast um at keypa inn undir seg, hoyra fortíðini til, heldur Max Bæhring, formaður í Dansk Metal. Samráðingar verða næsta vár á privata danska arbeidsmarknaðinum, og Dansk Metal hevur 150.000 av teimum 600.000 fakfelagslimunum, hvørs sáttmálar ganga út.

Max Bæhring heldur, at fakfeløgini heldur skulu royna minni, lokalar streikur. Og orsøkin, til at hann heldur hetta, er vandin fyri donsku arbeidsplassunum. Í dag eru flestu donsku virkini undirveitarar til útlendsk virki.

Stórverkføll fáa tí nógv størri avleiðingar enn nakrantíð fyrr.

"Tá stórverkføll rakti Noreg fyri nøkrum árum síðani, sóu vit ítøkiliga, hvat ið hendi. Eftir eina viku komu umboð fyri týska bilidnaðin til Noregs og spurdu: "Tíma tit at framleiða fyri okkum ella ikki, tí vit hava ongar trupulleikar at finna onnur, sum tíma", sigur Max Bæhring.

Nútiðar framleiðsla fer fram eftir 'just-in-time' meginreglum. Einki virki hevur tí meira enn hægst neyðugt á goymslu. Eitt verkfall í einum landi rakar tí eftir fáum døgum

virki í øðrum londum, bæði nær og fjar.

"Endamálið er jú ikki, at vit drepa okkum sjálvi við verkfalli" sigur Max Bæhring.

Uppskotið hjá Bæhring fær undirtøku hjá næststørsta fakfelagnum í Danmark, SID.

"Hugskotið er ikki fremmant fyri mær. Tíðin er komin, til at vit endurskoða verkfallsvápninið og gera tað meiri málrættað. Er tað samfelagið og allar borgarar, vit ynskja at raka, ella ætla vit at trýsta arbeidsgevararnar?", sigur formaðurin í idnaðarbólkinum hjá SID, Børge Fredriksen.

"Hetta er eitt áhugavert og týðandi kjak, sum Max Bæhring kemur við", sigur Hans Skov Christensen, stjóri í Dansk Industri. "Tað er ein roynd lutur, at stórverkføll hoyra fortíðini til, og at tey ikki sampakka við ein nútíðar arbeidsmarknað. Verkføll kunnu fáa stórar og langtíðar avleiðingar fyri virki og starvsfólk".

Max Bæhring ætlar sær frá sum formaður fyri Dansk Metal á aðalfundinum, sum verður í næstum.

kelda: Jyllands-Posten 29/8

Undursins Guð

Harrin opnaði hjarta hennara, so at hon gav gætur eftir tí, sum Paulus talaði.
Áp. 16,14

Í Bíbliuni kunnu vit lesa um mong undur. Bæði gamla og nýggja testamenti boða frá, at Guð er "undursins Guð", sum á ymiskan hátt og á ymiskum stöðum kunnger og staðfestir mátt og kærleika sín og tign sína.

Guð ger undur enn. Høvuðsendamál Guðs við teimum er at frelsa, at draga menniskju til sín, knýta tey at sær, sýna teimum kærleika sín og nakað av mátti sínum.

Ein danskur prestur segði fyri mær, at hann hevði ein vin, sum ikki var trúgvandi, hóast kona hansara var tað. Hon bað hann javnan koma í kirkju og á møti við sær, men tað tímdi hann ikki, tí tað segði honum einki.

Saman við einum øðrum hjúnnum fóru hesi bæði eina ferð til Føroyar. Eitt av kvøldunum, meðan tey vóru í Føroyum, vildu hini fara á møti, og konan bjóðaði honum við. Maðurin hugsaði, at nú høvdu tey frí, og so skilti hann ikki føroyskt, so hann eftirlíkaði konuni og fór við á møti.

Undir taluni gjørdi Guð ikki bara eitt undur, men tvey - ella fleiri.

Maðurin, ið als ikki skilti føroyskt, skilti mestsum alla taluna. Úrslitið var, at hann gjøgnum boðskapin fekk eitt møti við Jesus - og bleiv frelstur.

Guð er enn undursins Guð og kemur altíð at vera tað.

Størsta undur, ið henda kann, er, at menniskju veruliga hoyra Guðs orð, taka ímóti tí og verða frelst. Hetta er Guðs hægsta ynski, sum vil, at øll skulu verða frelst og koma at kenna sannleikan.

Av náttúru eru vit øll andaliga deyð, so bæði oyru og hjórtu eru afturlatin fyri frelsuboðskapinum.

Tú og eg mugu tí hoyra orðið, samstundis sum vit biðja Guð gera sítt "hoyriundur" í hjarta og lívi okkara - og hjá øllum menniskjum.

Milliónir av menniskjum hava upplivað hoyri- og trúarundurið - og eru frelst.

"Trúgvinn kemur av tí, sum verður hoyrt; men tað, sum verður hoyrt, kemur gjøgnum orð Krists." Rom. 10,17

Boðskapin um Jesus ber Jesus til tín.

Við at taka ímóti boðskapinum tekur tú ímóti Jesusi.

Tá verður Jesus eisini tín frelsari.

*Eg tær ein boðskap frá Jesusi beri,
vilt tú vanvirða tey boðini sæl?
Hann hevur elskað, teg elskað til deyða,
gev honum hjartað, hann vil tær tað væl!*

Ms. 298

Føroya størsta úrval av pakkitilfari úr karton, bylgjupapp og plast innan øll vinnuøkir

Vit útvega eisini:

Plastbakkar • Pakkibond • Tape • Merkir • Etikettir
Knívar • Kitlar • Húgvur • Handskar • Svintur
Ymisk tól til ídnaðin • Reingerðisevni • Íbindingarevni
Plattar • Ráðgeving í tilevning av pakkitilfari

... sjálvandi til besta prísinn !!

FARPACK

Staravegur 5 • P.O. Box 3099 • 110 Tórshavn • Føroye Islands
Telefon 35 30 00 • Fax 35 30 10 • e-mail: farpack@farpack.com
www.farpack.com

P/f Jógvan Weihe

Heil- og smásøla

Bjálvaðir ískassar á goymslu

70 ltr.
200 ltr.
450 ltr.

Betri góðska
- betri prísur

Ísurin heldur sær í 40 dagar

Staravegur 15 • Tlf: 31 38 97 • Fartlf: 21 38 97 • Fax: 31 38 83
T-postur: jwimport@post.olivant.fo • Heimasíða: www.jogvan-weihe.fo

J. Brøcksgata 37 • Postboks 370 • FO-110 Tórshavn
Tlf: 34 59 00 • Fax: 34 59 50 • booking@smiril-line.fo

www.smyril-line.fo

VETRARTILBOÐ

1 vika í Danland

1 vika í Danland-íbúð í Blokhus, Hirtshals ella Ebeltoft

Tilboðið er galdandi
frá 18.9. - 2003
til 27.3. - 2004

ferð við uppihaldi fyri 2 vaksin
og 2 børn við bíli fram og aftur
úr 5.995,-

1 vika á Pers Hotel

Fritíðardepilin Pers Hotel í Gol í 1 viku

Easterhoull Chalets

1 vika í summarhúsi í Easterhoull í Hetlandi

ferð við uppihaldi fyri 2 vaksin
og 2 børn við bíli fram og aftur
5.000,-

ferð við uppihaldi fyri 2 vaksin
og 2 børn við bíli fram og aftur
4.500,-

21 FYRI

Ferðist 2 og gjaldið fyri 1
fram og aftur í innv. 2-koyggju-
kamari við wc/bað iroknað bíl:

Til Danmarkar: **2.990,-**

Til Noregs: **2.380,-**

Til Hetlands: **1.790,-**

Hetland-Cruise við hotelli

Hósdag - Mánadag:

1.500,-

Mánadag - hósdag:

1.000,-

Mini-Cruise

úr 600,-

Til Danmarkar ella Noregs

SMYRIL LINE

SAXOFØN
Tlf. 31 68 08

J. PATURSSONAR GØTA 18

- Góðgæti
- Viskublød
- Soft ice
- Mílk shake
- Bakaravørur
- og mangt annað

Kioskin hjá Ingu

v/ Ingu Joensen
Sandavágur - tlf. 333839

Ja takk!

Eg ynski at gerast haldari
av FF-blaðnum fyri bert 50
krónur um ársfjórðingin

Verður sent ópostað
(vit gjalda postgjald)

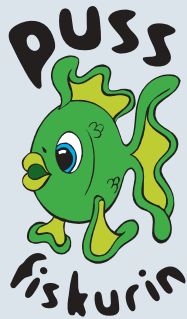
Navn:

Bústaður:

Bygd/býur:

FF-blaðið - postsmoga 58 - FO-110 Tórshavn

Vit eru at hitta á tlf. 31 15 69
ella ff-blad@post.olivant.fo

Læknin við sjúklingin:
"Hjartað slær óregluliga, drekka tygum?"
- Ja, men eg drekki regluliga, so tað kann ikki vera tað...

Hava tygum nakað viðmæli frá fyrrverandi stjóranum? Spurdi arbeiðsgevarin.
- Ja, sjálvandi havi eg, tað var hann, sum mælti mær til at søkja annað arbeiði...

Alkohol er grundin til alt ilt! Alkohol er orsøkin til ótrúskap, og tað er alkohol, sum er orsøkin til, at man skjýtur svigarmammuna...
- Ja, svaraði ein, og tað er alkohol, sum er grundin til, at man ikki rakar hana!!!

Vit gerast alsamt klókari:
- Fyrr fyrr hildu fólk, at jørðin var fløt sum ein pannukøka.
- Nú vita øll, at jørðin er rund sum ein pannukøka...

Hin gamli bilurin vildi ikki starta, tá hann skuldi inn í høllina hjá Bileftirlitinum.
- Ja, orsakið, men hann er so ræðuliga nervøs-ur.....segði eigarin.

Tveir sakførarar sótu á kaffistovu; teir bóðu um tvær sodavatn og byrjaðu at pakka matpakkarnar út, sum teir høvdu við sær.
Tænarin skundaði sær at siga: "Tit mugu ikki eta tykkara egna mat inni her!"
Sakførararnir hugdu uppá hvønn annan eina løtu, og so býttu teir matpakkarnar um!!!

Íslendingar bílagt føroyskar kappróðrabátar

Síðsta vikuskifti var umboð fyrri íslenska Sjómannadagsráðið í Føroyum og bílegði trýggjar kappróðrabátar.

Teir skulu nýtast til kappróður á Sjómannadegnum, sum er fyrsta sunnudag í juni hvørt ár, og sum er eitt slag av

Ólavsøku í Íslandi. Kappróður er fastur táttur á skránni, og her plaga eisini at vera kappingar millum íslendingar og føroyingar, sum føroyingar tó altíð vinna.

Men hetta skal okkurt gerast við! Og loysnin er at fáa føroyskar kapp-

róðrabátar til Íslands. Vanliga verður róð við tungum íslenskum bátum, og merkir hetta, at tað ikki fæst rætta flogið yvir róðrinum.

Men nú skal Sámal Hansen í Runavík byggja trý seksmannafør til hendan róður. Tað er hann, sum byggir flestu føroysku kappróðrabátarnar. Tvey teirra skulu vera klár til

komandi róður, og eitt aftrat skal vera klárt til 2005.

Hetta kann gerast byrjanin til eina nýggja tíð fyrri kappróður í Íslandi, har almennar róðrarkappingar millum londini hjá okkum kunnu gerast ein fastur táttur. Og her kunnu føroyingar - í størri mun enn í fótbóltilti - saktans gerast teir størri!

Annars kann sigast, at tað er Sjómannadagsráðið, sum rekur ellisheimini fyrri sjómenn, Hrafnista, umframt nógv annað virksemi innan øki teirra sigl-andi. Fyrirtekan er so stór, at teirra ársumsetningur er fkr. 200 mill árliga.

Men nú verður spennandi at vita, hvussu tað verður við kappróðrinum í framtíðini.

dagsins MYND

Dýrar rækjur

Hesa myndina finga vit sendandi frá einum av lesarum okkara. Tað má sannast at rækjur ikki er ein bíligur kostur, um skeltið skal takast fyrri fult.

Hesi hava verið í Føroyum í samband við bíleggingina av trimum kappróðrabátum. Frá vinstru Oskar Vigfusson, fyrrverandi formaður í Sjómannasamband Íslands, kona hansara Nicolina, ættað úr Sumba, og Ásgeir Ingvason, dagligur leiðari fyrri Sjómannadagsráðið.

NAVnet giver frit valg...

FURUNO

Totalleverandør af maritim elektronik

- > Navigation
- > Kommunikation
- > Fiskesøgning

NAVnet er fremtidens navigationsløsning.

Det bekræfter de mange fiskeskippere i Danmark og Nordatlanten, som har valgt en NAVnet løsning.

NAVnet er en ægte integreret navigationsløsning, som bygger på et standard netværk, der taler samme sprog som Internet. Du får adgang til et hav af informationer, præsenteret på ultraskarpe skærme.

FURUNO er det sikre valg - valget er dit.

FURUNO
COLOR TFT
Direct SUN view
ANTI REFLEX

FURUNO
SILVER LCD
Direct SUN view

Som bruger oplever du NAVnet via de betjeningsvenlige displays, der opfylder alle de krav en professionel fiskeskipper stiller.

KAMPAGNEPRISER
På NAVnet netop nu!
Hør mere hos din forhandler.

NAVnet

Kontakt din lokale FURUNO forhandler

FURUNO DANMARK AS
PROFESSIONEL MARITIM ELEKTRONIK

SPV CONTRIV JSP Ltd., Klaksvík
Tlf.: 455244 • E-mail: contriv@post.olvant.fo

RADIOBUDIN P/F, Runavík
Tlf.: 448000 • E-mail: radiobud@radiobud.fo

RADIOSERVICE SpA, Thorshavn
Tlf.: 312899 • E-mail: radio-s@post.olvant.fo

S.J. RADIO, Tórøyni
Tlf.: 372220 • E-mail: sjradio@post.olvant.fo

www.furuno.dk